

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΣΤΟΝ
ΟΡΕΙΝΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ
ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΟΥΣΗΣ

Μεσολόγγι 2016

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΣΤΟΝ
ΟΡΕΙΝΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ
ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΟΥΣΗΣ

Επιβλέπων καθηγητής
Δημήτριος Καπογιάννης

Μεσολόγγι 2016

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων/Μεσολογίου του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Δημήτριος Νούσης, 2016

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να ευχαριστώ για την υποστήριξη που μου παρείχαν κατά την διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας τον επιβλέποντα καθηγητή της Πτυχιακής εργασίας μου Καθηγητή κ. Καπογιάννη Δημήτριο για την καθοδήγηση του και τις παρατηρήσεις του.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την οικογένεια μου και τους καλούς μου φίλους για την υποστήριξη τους αλλά και την υπομονή που επέδειξαν κατά την διάρκεια όλης της εκπόνησης της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας .

Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω την διοίκηση του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων για την συμβολή τους και την βοήθεια που μου παρείχαν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει ως θέμα την «Συλλογική οικονομική δράση στον ορεινό αγροτικό χώρο: η περίπτωση των Καλαβρύτων» και στοχεύει στην ανάλυση της συλλογικής οικονομικής δράσης στην Ελλάδα εστιάζοντας στον ορεινό αγροτικό χώρο και ειδικότερα στην περιοχή των Καλαβρύτων.

Ο ορεινός αγροτικός χώρος στην Ελλάδα, οργανώνεται οικονομικά μέσα από συγκροτημένες μορφές συλλογικής και οικονομικής δράσης που στοχεύουν στην εξυπηρέτηση και κάλυψη των οικονομικών αναγκών των μελών του. Χαρακτηριστικό παράδειγμα συλλογικών οικονομικών δράσεων στον ελληνικό αγροτικό χώρο είναι οι συνεταιρισμοί.

Ειδικότερα, οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί αποτελούν στην Ελλάδα την συλλογική και οικονομική έκφραση της τοπικής κοινωνίας μέσα από ένα σύστημα παραγωγής, ανταλλαγής, αλληλεγγύης και συλλογικότητας.

Η ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων σαν ορεινή αγροτική περιοχή, εστιάζει κυρίως στην αιγο-προβατοτροφία όπου είναι και ο πιο διαδεδομένος κλάδος στην ελληνική κτηνοτροφία. Στην ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων, η συλλογική οικονομική οργάνωση του αγροτικού χώρου επιτυγχάνεται μέσω του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού (ΑΓΣ) Καλαβρύτων, από το 1963.

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων παράγει, συσκευάζει και διαθέτει προϊόντα εξαιρετικής ποιότητας, όπως είναι η βαρελίσια φέτα, κατσίκισιο τυρί, ημίσκληρο τυρί, ανθότυρο, ξηρή μυζήθρα και πρόβειο γιαούρτι. Το κορυφαίο προϊόν παραγωγής του είναι η παραδοσιακή βαρελίσια Φέτα ΠΟΠ. Οι πρώτες ύλες γάλακτος που είναι αναγκαίες για την παραγωγή των προϊόντων του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων συλλέγονται και προμηθεύονται κατά αποκλειστικότητα από κτηνοτρόφους και παραγωγούς της ευρύτερης περιοχής των Καλαβρύτων και των όμορων ορεινών περιοχών.

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης παρουσιάζουν στο ευρύ κοινό θετικά τον ΑΓΣ Καλαβρύτων. Κυρίως εστιάζουν πέρα από την διαφήμιση των παραγόμενων προϊόντων του ΑΓΣ Καλαβρύτων, στις χορηγίες όπου ο ΑΓΣ Καλαβρύτων συμμετέχει, όπως του Χιονοδρομικού Κέντρου Καλαβρύτων και της ομάδας της Αθλητικής Ένωσης Καλαβρύτων, αλλά και την

ενεργό συμμετοχή του σε δράσεις για την ενδυνάμωση της τοπικής κοινωνίας και το κοινωνικό έργο που προσφέρει.

Τέλος, εξετάζοντας τα οικονομικά στοιχεία του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων για την χρονική περίοδο 2010 – 2014 συμπεραίνεται ότι ο Συνεταιρισμός έχει επιτύχει τους στόχους του. Αυτό διαφαίνεται και παρουσιάζεται κυρίως από τον Κύκλο Εργασιών, όπου έχει σταθερή και ανοδική πορεία αλλά και τα υπόλοιπα οικονομικά στοιχεία.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iv
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	vi
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	viii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ix
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	x
ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ.....	xi
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1 ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΡΕΙΝΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	3
1.1 ΟΡΕΙΝΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΑΥΤΟΝ	3
1.1.1 Ορισμοί Ορεινού Αγροτικού Χώρου.....	3
1.1.2 Χαρακτηριστικά Ορεινού Αγροτικού Χώρου.....	5
1.1.3 Δραστηριότητες Ορεινού Αγροτικού Χώρου.....	7
1.1.4 Ορεινός Αγροτικός Χώρος Καλαβρύτων	12
1.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΡΕΙΝΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ.....	15
1.3 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ	16
1.3.1 Συνεταιρισμός – Ορισμός.....	16
1.3.2 Συνεταιριστικές Αξίες και Αρχές	18
1.3.3 Πρόσφατη Νομοθεσία περί Συνεταιρισμών στην Ελλάδα.....	19
1.4 ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ & ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΗ.....	23
2 ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	24
2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ.....	24
2.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.....	26
2.2.1 Σύσταση – Έδρα – Περιφέρεια	26

2.2.2	Σκοπός – Δραστηριότητες	27
2.2.3	Λειτουργία Συνεταιρισμού	28
2.3	ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ.....	30
2.3.1	Είδη Προϊόντων.....	30
2.3.2	Ελληνικό Σήμα	33
2.3.3	Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας.....	33
2.3.4	Πρώτες ύλες Προϊόντων.....	33
2.3.5	Παραγωγή Κύριων Προϊόντων.....	36
2.3.6	Διάθεση Προϊόντων.....	38
2.4	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	38
3	ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	41
3.1	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	41
3.2	ΕΙΔΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	48
	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	51
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	54
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. ΠΙΝΑΚΕΣ.....	57
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2. ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ	58

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Πρώτες ύλες γάλακτος ΑΓΣ Καλαβρύτων για την περίοδο 2010 - 2015.....	34
Πίνακας 2. Παραγωγή κύριων Προϊόντων ΑΓΣ Καλαβρύτων για την χρονική περίοδο 2010-2015	36
Πίνακας 3. Οικονομικά Στοιχεία ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 - 2014.....	41
Πίνακας 4. Συνοπτικός Ισολογισμός 2014.....	57
Πίνακας 5. Αποτελέσματα Χρηματοοικονομικών Δεικτών Οικονομικών Καταστάσεων 2012, 2013 και 2014.....	57

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1. Εισκόμιση Πρώτης Ύλης Πρόβειου Γάλακτος σε τόνους.....	35
Γράφημα 2. Εισκόμιση Πρώτης Ύλης Γίδινου Γάλακτος σε τόνους	35
Γράφημα 3. Παραγωγή Φέτα Βαρέλι και Φέτα Δοχείο για την χρονική περίοδο 2010-2015	36
Γράφημα 4. Παραγωγή Γίδινο Δοχείο για την χρονική περίοδο 2010-2015	37
Γράφημα 5. Παραγωγή Μυζήθρα ξερή για την χρονική περίοδο 2010-2015.....	37
Γράφημα 6. Κύκλος εργασιών ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014, σε χιλιάδες €...	42
Γράφημα 7. Μικτά κέρδη ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014, σε χιλιάδες €	42
Γράφημα 8. Κέρδη προ φόρων (αριστερά) και Κέρδη μετά από Φόρους (δεξιά) για τον ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014, σε χιλιάδες €.....	43
Γράφημα 9. Ιδία Κεφάλαια ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014, σε χιλιάδες €.....	44
Γράφημα 10. Συνεταιριστικό Κεφάλαιο ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014, σε χιλιάδες €	44
Γράφημα 11. Αριθμοδείκτες αναλογίας Κεφαλαίων που έχει διατεθεί σε Κυκλοφορούν και Πάγιο Ενεργητικό	58
Γράφημα 12. Αριθμοδείκτης Ιδία Κεφάλαια προς Σύνολο Υποχρεώσεων	58
Γράφημα 13. Αριθμοδείκτες Οικονομικής Εξάρτησης του Συνεταιρισμού	59
Γράφημα 14. Αριθμοδείκτης Ιδία Κεφάλαια προς Πάγιο Ενεργητικό	59
Γράφημα 15. Αριθμοδείκτης Κεφαλαίου Κίνησης προς Κυκλοφορούν Ενεργητικό	60
Γράφημα 16. Αριθμοδείκτης Κεφάλαιο Κίνησης προς Κυκλοφορούν Ενεργητικό	60
Γράφημα 17. Αριθμοδείκτης Καθαρά Αποτελέσματα Εκμ/σης προς Πωλήσεις Αποθεμάτων & Υπηρεσιών.....	61
Γράφημα 18. Αριθμοδείκτης Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσεως Προ Φόρων προς Σύνολο Εσόδων	61
Γράφημα 19. Αριθμοδείκτης Μικτά Αποτελέσματα προς Πωλήσεις Αποθεμάτων και Υπηρεσιών.....	62

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά όλες οι σημαντικές συντομογραφίες που έχουν χρησιμοποιηθεί στο κείμενο της πτυχιακής:

ΤΕΙ.:	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΓΣ Καλαβρύτων:	Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων
ΕΣΕ:	Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία
Δ.Σ.	Διοικητικό Συμβούλιο
Ε.Σ.	Εποπτικό Συμβούλιο
Γ.Σ.	Γενική Συνέλευση
ΑΤΕ	Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος
ΓΕΣΑΣΕ	Γενική Συνομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδας
ΣΑΟ	Συλλογικές Αγροτικές Οργανώσεις
ΑΣ:	Αγροτικός Συνεταιρισμός
ΕΑΣ:	Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών
ΠΑΣΕΓΕΣ:	Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Συνεταιρισμών
ΕΛΣΤΑΤ:	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΠΟΠ :	Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης
ΠΓΕ :	Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης
ΜΜΕ:	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά οι ορολογίες από ξενόγλωσση βιβλιογραφία και η απόδοση του στην ελληνική που έχουν χρησιμοποιηθεί στο κείμενο της πτυχιακής

Liquidity Ratios	Αριθμοδείκτες Ρευστότητας
Activity Ratios	Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας
Profitability Ratios	Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας
Financial Structure and Viability Ratios	Αριθμοδείκτες Διάρθρωσης Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι να διερευνηθεί θεωρητικά η συλλογική οικονομική δράση στον ορεινό αγροτικό χώρο της Ελλάδας και να αναλυθεί η περίπτωση των Καλαβρύτων.

Για την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου στην Ελλάδα και ειδικότερα του ορεινού αγροτικού χώρου, θα πρέπει να προσμετρηθούν πέρα από το δυναμικό που έχει κάθε περιοχή, τις ανάγκες αλλά και τις δυνατότητες που έχει ο υφιστάμενος αγροτικός χώρος για αύξηση της προστιθέμενης αξίας του, αλλά και οι παραγωγικές ιδιομορφίες αναφορικά με τη συνεργασία και τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων που υπάρχουν διαθέσιμες. Απαραίτητη για την οργάνωση του αγροτικού χώρου είναι οι στρατηγικές που αναπτύσσουν οι αγροτικές οικογένειες εκφραζόμενες από την κινητικότητα για αναζήτηση συμπληρωματικών δραστηριοτήτων καθώς και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινωνικών εξυπηρετήσεων τους.¹

Ο ορεινός αγροτικός χώρος της Ελλάδας οργανώνεται οικονομικά μέσα από οργανωμένες μορφές συλλογικής και οικονομικής δράσης. Στόχος αυτών των συλλογικών οικονομικών δράσεων είναι η από κοινού εξυπηρέτηση των οικονομικών αναγκών των μελών τους. Στην Ελλάδα ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα συλλογικών οικονομικών δράσεων στον αγροτικό χώρο είναι οι συνεταιρισμοί.

Εστιάζοντας στο αγροτικό χώρο, οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί αποτελούν συλλογική και οικονομική έκφραση της τοπικής κοινωνίας σε μια προσπάθεια μέσα από ένα σύστημα παραγωγής, ανταλλαγής, αλληλεγγύης και συλλογικότητας να αναδείξουν τον αγροτικό χώρο, την κοινωνική συνοχή και κατά επέκταση να επιφέρουν τοπική ανάπτυξη.

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία μελετάται ο αγροτικός χώρος, της ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων. Η ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων αποτελεί αμιγώς ορεινή αγροτική περιοχή, εστιάζοντας κυρίως στην αίγο-προβατοτροφία. Η αιγο-προβατοτροφία, δηλαδή η εκτροφή προβάτων και αίγων, είναι ο πιο διαδεδομένος κλάδος στην ελληνική κτηνοτροφία.² Ο κλάδος αυτός της κτηνοτροφίας εντοπίζεται συνήθως σε ημιορεινές και ορεινές αγροτικές

¹ www.ruraldevelopment.aua.gr/downloads/odigos_spoymdon.doc

² http://www.vakakis.gr/Background/VA/4_enimerosi/Arthra/pdfs/aigoprovatotrofia2012.pdf.PDF

περιοχές. Σαν αποτέλεσμα, η συλλογική οικονομική οργάνωση του αγροτικού χώρου της ευρύτερης περιοχής των Καλαβρύτων επιτυγχάνεται μέσω του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού (ΑΓΣ) Καλαβρύτων, από το 1963 (έτος ίδρυσης της πρώην Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαβρύτων).

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο «Συλλογική Οικονομική Δράση στον ορεινό αγροτικό χώρο: η περίπτωση των Καλαβρύτων» απαρτίζεται από τρία κύρια κεφάλαια. Επιγραμματικά η διάρθρωση των κεφαλαίων έχει ως εξής:

Το πρώτο κεφάλαιο έχει σαν στόχο να αναλύσει την συλλογική οικονομική δράση στον ορεινό αγροτικό χώρο της Ελλάδας. Ειδικότερα παρουσιάζεται πως οργανώνεται ο ορεινός αγροτικός χώρος στην Ελλάδα. Στην συνέχεια αναλύεται ο θεσμός του Συνεταιρισμού, όπου αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα συλλογικών οικονομικών δράσεων στον ορεινό αγροτικό χώρο. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται εστιάζοντας στην περίπτωση των Καλαβρύτων, σαν ορεινή αγροτική περιοχή στην οποία δραστηριοποιείται ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η συλλογική οικονομική δράση στον ορεινό αγροτικό χώρο των Καλαβρύτων μέσω του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων. Παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη του ΑΓΣ Καλαβρύτων, καθώς και ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας του. Επιπρόσθετα παρουσιάζονται αναλυτικά τα προϊόντα του ΑΓΣ Καλαβρύτων (τα είδη, οι πρώτες ύλες, η παραγωγή, η διάθεση τους και τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας)

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση των οικονομικών στοιχείων του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται τα οικονομικά αποτελέσματα του ΑΓΣ Καλαβρύτων για την χρονική περίοδο 2010 – 2015, ενώ επιπρόσθετα για το έτος 2014 γίνεται και οικονομική ανάλυση του Συνεταιρισμού χρησιμοποιώντας τους αριθμοδείκτες ρευστότητας, δραστηριότητας, αποδοτικότητας, διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας καθώς και λοιπών συντελεστών. Τέλος, εξετάζεται η πορεία του ΑΓΣ Καλαβρύτων διαχρονικά για τα οικονομικά έτη 2012, 2013 και 2014 μέσω βασικών χρηματοοικονομικών δεικτών, αλλά και πως παρουσιάζεται ο ΑΓΣ Καλαβρύτων υπό το πρίσμα των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Τέλος η εργασία ολοκληρώνεται με τον Επίλογο, όπου και παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που απορρέουν από το σύνολο της εργασίας.

1 ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΡΕΙΝΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

1.1 ΟΡΕΙΝΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΑΥΤΟΝ

Οι ορεινές περιοχές κυρίως προσδιορίζονται από την γεωργία, όπου αποτελεί και αποκλειστική δραστηριότητα των κατοίκων τους καθώς επίσης και από τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτιστικά τους χαρακτηριστικά (Ευστρατόγλου 1997, Ρόκος 2001)³.

Παράλληλα, οι ορεινές αγροτικές περιοχές χαρακτηρίζονται από την γεωμορφολογία του εδάφους, όπου συνιστάται από μεγάλο υψόμετρο, έντονη κλίση και επιπρόσθετα αντίξοες καιρικές συνθήκες. Σαν αποτέλεσμα οι περιοχές αυτές είναι δυσπρόσιτες, απομονωμένες, με αυξημένο κόστος εργασίας και μεταφοράς όπου έχουν σαν αποτέλεσμα την περιορισμένη απασχόληση, χαμηλά εισοδήματα και αδυναμία συγκράτησης του πληθυσμού.⁴

1.1.1 Ορισμοί Ορεινού Αγροτικού Χώρου

Υπάρχουν πολλοί ορισμοί για το τι είναι ορεινός αγροτικός χώρος ή ορεινός χώρος. Οι πιο αντιπροσωπευτικοί ορισμοί του ορεινού χώρου δίνονται αρχικά από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) όπου παρουσιάζει την εθνική του διάσταση, ενώ η Κοινοτική Οδηγία 75/268 παραθέτει την κοινοτική προσέγγιση.

Η ΕΛΣΤΑΤ στα πλαίσια της διενέργειας της Απογραφής του Πληθυσμού έχει ορίσει τις έννοιες τόσο Αγροτικό Δημοτικό ή Κοινοτικό Διαμέρισμα όσο και τον Ορεινό Πληθυσμό. Συγκεκριμένα:

³ Αειχώρος. Κείμενα Πολεοδομίας, χωροταξίας και ανάπτυξης, τόμος 5, τεύχος 1, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Μάιος 2006, σελ 65

⁴ Αειχώρος. Κείμενα Πολεοδομίας, χωροταξίας και ανάπτυξης, τόμος 5, τεύχος 1, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Μάιος 2006, σελ 65

Αγροτικό ορίζεται κάθε Δημοτικό ή Κοινοτικό διαμέρισμα του οποίου ο πολυπληθέστερος οικισμός έχει λιγότερους από 2000 κατοίκους⁵.

Ορεινός Πληθυσμός ορίζεται ως ο πληθυσμός των δημοτικών και κοινοτικών διαμερισμάτων των οποίων η επιφάνεια είναι κατ' εξοχήν κεκλιμένη και ανώμαλη, διακόπτεται από χαράδρες ή καλύπτεται από απότομους ορεινούς όγκους, οι οποίοι δημιουργούν στο έδαφος βαθιές και πολλαπλές πτυχώσεις με υψομετρικές διαφορές σημείων των δημοτικών ή κοινοτικών διαμερισμάτων πάνω από 400 μέτρα, καθώς επίσης και των δημοτικών ή κοινοτικών διαμερισμάτων πάνω από 800 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας⁶.

Από την άλλη μεριά στην Κοινοτική Οδηγία 75/268/ΕΟΚ του Συμβουλίου 28^{ης} Απριλίου 1975 περί της ορεινής γεωργίας και της γεωργίας σε ορισμένες μειονεκτικές περιοχές στο άρθρο 3, παράγραφος 3, περιγράφονται οι ορεινές περιοχές όπου αποτελούνται από τοπικές διοικητικές μονάδες ή τμήματα αυτών που χαρακτηρίζονται από ένα σημαντικό περιορισμό των δυνατοτήτων χρησιμοποίησης της γης και μια σημαντική αύξηση στο κόστος εργασίας που οφείλεται:

- Είτε στην ύπαρξη, λόγω υψομέτρου, πολύ δυσχερών κλιματικών συνθηκών, με αποτέλεσμα να επιβραδύνεται σημαντικά η βλαστική περίοδος,
- Είτε σε χαμηλότερο υψόμετρο, στις απότομες κλίσεις, στο μεγαλύτερο τμήμα της εν λόγω περιοχής, που καθιστούν αδύνατη τη χρήση μηχανημάτων ή απαιτούν τη χρήση πολύ δαπανηρών ειδικών εξαρτημάτων.⁷

Στα πλαίσια την Κοινοτικής οδηγίας 75/268 έχουν επίσης εκδοθεί η Οδηγία 81/645/ΕΟΚ, η Οδηγία 85/148/ΕΟΚ, η Οδηγία 93/66/ΕΟΚ στις οποίες καταγράφονται οι Δήμοι και Κοινότητες που εντοπίζονται στους πίνακες των μειονεκτικών περιοχών⁸, ενώ η Οδηγία

⁵ ΕΣΥΕ (2001), Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών, 18 Μαρτίου 2001 (Μόνιμος Πληθυσμός), τόμος Ι, Πειραιάς 2009, σελ.14 http://dlib.statistics.gr/Book/GRESYE_02_0101_00098%20.pdf

⁶ ΕΣΥΕ (2001), Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών, 18 Μαρτίου 2001 (Μόνιμος Πληθυσμός), τόμος Ι, Πειραιάς 2009, σελ.14 http://dlib.statistics.gr/Book/GRESYE_02_0101_00098%20.pdf

⁷ Λουλάκης Α. (2011), Οι ορεινές περιοχές της Ελλάδας: Ορισμοί, Χαρακτηριστικά, Πολιτικές, Ερευνητική Εργασία, Φεβρουάριος 2011 <http://ikee.lib.auth.gr/record/133380/files/LOULAKISsee.pdf>

⁸ Λουλάκης Α. (2011), Οι ορεινές περιοχές της Ελλάδας: Ορισμοί, Χαρακτηριστικά, Πολιτικές, Ερευνητική Εργασία, Φεβρουάριος 2011 <http://ikee.lib.auth.gr/record/133380/files/LOULAKISsee.pdf>

81/645/ΕΟΚ στην οποία καθορίστηκαν οι μειονεκτικές περιοχές προσδιορίζει τις ορεινές περιοχές λαμβάνοντας υπόψη το υψόμετρο και τις κλίσεις εδάφους.

1.1.2 Χαρακτηριστικά Ορεινού Αγροτικού Χώρου

Ο ορεινός αγροτικός χώρος έχει ιδιαίτερο χαρακτήρα και ποικίλα χαρακτηριστικά. Γενικότερα, ο ορεινός αγροτικός χώρος καθώς και η οικονομία της υπαίθρου καλείται να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της διατήρησης των παραδοσιακών ρόλων και του κοινωνικού ιστού της υπαίθρου, την συγκράτηση του πληθυσμού και ιδιαίτερα των νέων, την εξασφάλιση υψηλής ποιότητας τροφίμων και την προστασία του περιβάλλοντος⁹.

Κατά την απογραφή του 2001 από την ΕΣΥΕ¹⁰, καταγράφηκαν στο σύνολο της Ελλάδος 5.632 Αγροτικά Δημοτικά και Κοινοτικά διαμερίσματα (δηλαδή το 91,89% στο σύνολο της Ελλάδας) έναντι 497 Αστικών. Συμπληρωματικά, ως ορεινά ταξινομούνται τα 2.163 Δημοτικά και Κοινοτικά Διαμερίσματα στο σύνολο της Ελλάδος, ήτοι το 46,98%.

Αναφορικά με τα φυσικό - γεωγραφικά χαρακτηριστικά, οι ορεινές περιοχές διαθέτουν πλούσιο φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Ο ορεινός αγροτικός χώρος έχει ιδιαίτερες εδαφοκλιματολογικές συνθήκες και φυσικά εμπόδια όπως απότομες κλίσεις του εδάφους, μεγάλο υψόμετρο, χαμηλές θερμοκρασίες κ.α.. Επιπρόσθετα, η κακή ποιότητα στο συγκοινωνιακό και τηλεπικοινωνιακό δίκτυο έχουν σαν αποτέλεσμα την χωρική απομόνωση του. Σημαντική σημασία είναι η διαφύλαξη του ορεινού φυσικού περιβάλλοντος, νερών, εδαφών και ατμόσφαιρας που μέχρι στιγμής έχει επιτευχθεί κυρίως από το μικρό μέγεθος των οικισμών στις ορεινές περιοχές.¹¹

Επιπλέον, οι ορεινές αγροτικές περιοχές παρουσιάζουν έντονο δημογραφικό πρόβλημα. Ο πληθυσμός στις ορεινές αγροτικές περιοχές γηράσκει και η ανανέωση του γίνεται με πολύ

⁹ Πιτόσκα Η. (2013), «Η πολυ-δραστηριότητα στον αγροτικό χώρο, ένα εργαλείο οικονομικής επιβίωσης: η περίπτωση του Νομού Φλώρινας», Ελληνικό τμήμα της Ευρωπαϊκής και Διεθνούς εταιρείας περιφερειακής επιστήμης (RSAI, ERSA), 11^ο επιστημονικό συνέδριο, «Αγροτικής οικονομία υπαίθρος χώρος, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, Πάτρα, 14-15 Ιουνίου 2013, http://grsa.prd.uth.gr/conf2013/87_pitoska_ersagr13.pdf

¹⁰ ΕΣΥΕ (2001), Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών, 18 Μαρτίου 2001 (Μόνιμος Πληθυσμός), τόμος Ι, Πειραιάς 2009, σελ.328 http://dlib.statistics.gr/Book/GRESYE_02_0101_00098%20.pdf

¹¹ Λουλάκης Α. (2011), Οι ορεινές περιοχές της Ελλάδας: Ορισμοί, Χαρακτηριστικά, Πολιτικές, Ερευνητική Εργασία, Φεβρουάριος 2011, σελ.16 <http://ikee.lib.auth.gr/record/133380/files/LOULAKISee.pdf>

αργούς ρυθμούς. Κύρια συνέπεια αυτού του δημογραφικού προβλήματος είναι η εγκατάλειψη των οικισμών κυρίως από νέους όπου μετακινήθηκαν προς τα αστικά κέντρα για ζητήματα παιδείας, ευρέσεως εργασίας, κοινωνικότητας κ.α.. Επιπλέον, χάθηκε ένα μεγάλο μέρος των τοπικών παραδόσεων, αρχιτεκτονικής των οικισμών και επαγγελμάτων.¹²

Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί την κύρια απασχόληση στις ορεινές αγροτικές περιοχές. Βέβαια σε ορισμένες περιοχές εμφανίζεται και ο τριτογενής τομέας και ειδικότερα ο τομέας των υπηρεσιών και του εμπορίου έναντι της γεωργίας ή κτηνοτροφίας, όπου εξαρτάται από το τουριστικό ενδιαφέρον που μπορεί να παρουσιάσει η περιοχή.

Η κύρια παραγωγική δραστηριότητα των ορεινών αγροτικών περιοχών είναι η κτηνοτροφία και κυρίως η αιγοπροβατοτροφία. Υπάρχουν πολλές περιοχές όπου η αιγοπροβατοτροφία αποτελεί την κύρια οικονομική δραστηριότητα, η οποία μπορεί να συνδυαστεί με μικρές μεταποιητικές μονάδες για την ανάπτυξη και βελτίωση του ζωικού κεφαλαίου και των προϊόντων του αλλά και με την προώθηση των τελικών προϊόντων στην αγορά.¹³

Παράλληλα, η πολυδραστηριότητα ή πολυαπασχόληση είναι συχνό φαινόμενο στις ορεινές αγροτικές περιοχές, δηλαδή η άσκηση πολλών δραστηριοτήτων¹⁴ για την συμπλήρωση των εισοδημάτων των ορεινών νοικοκυριών. Συγκεκριμένα, ως πολυαπασχόληση ορίζεται *ο συνδυασμός της απασχόλησης στην οικογενειακή γεωργική εκμετάλλευση με απασχολήσεις σε άλλες αμειβόμενες δραστηριότητες, ο οποίος συνδυασμός συμβαίνει στα πλαίσια του αγροτικού νοικοκυριού, στο οποίο ένα ή περισσότερα μέλη του μπορεί να είναι πολυδραστήρια ή και όλα τα μέλη να είναι μονοδραστήρια* (Ποτίσκα Η., 2013). Οι άλλες δραστηριότητες μπορούν να περιλαμβάνουν την μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, τον αγροτουρισμό ή τις εξωγεωργικές απασχολήσεις.¹⁵ Κύριοι λόγοι της πολυδραστηριότητας είναι η περιορισμένη έκταση εδαφών

¹² Λουλάκης Α. (2011), Οι ορεινές περιοχές της Ελλάδας: Ορισμοί, Χαρακτηριστικά, Πολιτικές, Ερευνητική Εργασία, Φεβρουάριος 2011, σελ.17 <http://ikee.lib.auth.gr/record/133380/files/LOULAKISsee.pdf>

¹³ Λουλάκης Α. (2011), Οι ορεινές περιοχές της Ελλάδας: Ορισμοί, Χαρακτηριστικά, Πολιτικές, Ερευνητική Εργασία, Φεβρουάριος 2011, σελ.19 <http://ikee.lib.auth.gr/record/133380/files/LOULAKISsee.pdf>

¹⁴ Λουλάκης Α. (2011), Οι ορεινές περιοχές της Ελλάδας: Ορισμοί, Χαρακτηριστικά, Πολιτικές, Ερευνητική Εργασία, Φεβρουάριος 2011, σελ.20 <http://ikee.lib.auth.gr/record/133380/files/LOULAKISsee.pdf>

¹⁵ ¹⁵ Πιτόσκα Η. (2013), http://grsa.prd.uth.gr/conf2013/87_pitoska_ersagr13.pdf

για καλλιέργεια, η μικρή καλλιεργητική περίοδο λόγω των ιδιαίτερων κλιματολογικών συνθηκών καθώς και η υποαπασχόληση στον αγροτικό τομέα.

Οι εμπορικές δραστηριότητες στις ορεινές αγροτικές περιοχές είναι συνήθως περιορισμένες και επικεντρώνονται σε καφενεία – εστιατόρια, λιανικό εμπόριο και σε οικογενειακές και μικρές επιχειρήσεις οικοτεχνίας και βιοτεχνίας. Παρομοίως και η μεταποιητική δραστηριότητα είναι περιορισμένη, αφού οι υφιστάμενες μεταποιητικές μονάδες είναι μικρές με υψηλό κόστος εγκατάστασης και διακίνησης των τελικών προϊόντων.¹⁶

Τέλος, τα παραδοσιακά αγροτικά προϊόντα που παράγονται από τις ορεινές αγροτικές περιοχές έχουν υψηλή ποιότητα λόγω του μικρού όγκου παραγωγής, του καλύτερου ελέγχου σε όλα τα στάδια παραγωγής και μεταποίησης και ενισχύουν σημαντικά το γεωργικό εισόδημα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα προϊόντα προέλευσης ΠΟΠ (Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης) ή προϊόντα από συγκεκριμένη περιοχή ΠΓΕ (Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης) της Ελλάδος, όπου προέρχονται συνήθως από ορεινές και λιγότερο ευνοημένες περιοχές (Βακουφάρης και Κίζος 2008)¹⁷.

1.1.3 Δραστηριότητες Ορεινού Αγροτικού Χώρου

Αγροτουρισμός

Ο Αγροτικός Τουρισμός, σύμφωνα με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, είναι μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού. Ο Αγροτουρισμός¹⁸ απαρτίζεται από δραστηριότητες που συνδέονται με την αγροτική παραγωγή, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την τοπική παραδοσιακή κουζίνα καθώς και την παροχή υπηρεσιών

¹⁶ Λουλάκης Α. (2011), Οι ορεινές περιοχές της Ελλάδας: Ορισμοί, Χαρακτηριστικά, Πολιτικές, Ερευνητική Εργασία, Φεβρουάριος 2011, σελ.20 <http://ikee.lib.auth.gr/record/133380/files/LOULAKISee.pdf>

¹⁷ Νάσσης Σ., Παπαναγιώτου Ε. (2010), «Πυλώνες Αειφορικής Αγροτικής Ανάπτυξης σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές», Περιοδική έκδοση τμήματος Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και φυσικών πόρων, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Απρίλιος 2010, σελ.24 <http://appliedmaths2.ee.duth.gr/DasologiaTomos2.pdf>

¹⁸ Νάσσης Σ., Παπαναγιώτου Ε. (2010), «Πυλώνες Αειφορικής Αγροτικής Ανάπτυξης σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές», Περιοδική έκδοση τμήματος Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και φυσικών πόρων, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Απρίλιος 2010, σελ.22 <http://appliedmaths2.ee.duth.gr/DasologiaTomos2.pdf>

φιλοξενίας και εστίασης σε χώρους ενοποιημένους ή μη με αγροτικές εγκαταστάσεις. Μέσα από τον Αγροτουρισμό διατηρείται και προβάλλεται η πολιτιστική κληρονομιά και αναπτύσσεται η τοπική κοινωνία.¹⁹

Ο Αγροτουρισμός αποτελεί μια σημαντική δραστηριότητα για τους γεωργούς στα πλαίσια της πολυδιάστατης διεύρυνσης των πηγών εισοδημάτων. Συγκεκριμένα, ο Αγροτουρισμός είναι από τις σημαντικότερες εναλλακτικές πηγές εισοδήματος που συμβάλει στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης της Ελληνικής υπαίθρου.

Στα πλαίσια του εναλλακτικού Αγροτουρισμού είναι και ο Συνεδριακός Περιφερειακός Τουρισμός, ο οποίος δημιουργεί εποχιακή απασχόληση, όχι όμως μόνιμες θέσεις εργασίας. Θετικές επιπτώσεις του Συνεδριακού Τουρισμού είναι η διεύρυνση του μορφωτικού επιπέδου μέσα από την οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, αύξηση του εισοδήματος, προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, ενώ αρνητικές επιπτώσεις είναι η αύξηση των τιμών, η ηχορύπανση και η μείωση του αισθήματος ασφάλειας.

Επιπλέον, τα παραδοσιακά αγροτικά προϊόντα μιας περιοχής δημιουργούν ζήτηση για ένα διαφοροποιημένο προϊόν και αποτελούν σημαντική πηγή εισοδήματος για τους παραγωγούς. Συνήθως τα παραδοσιακά αγροτικά προϊόντα είναι προϊόντα προέλευσης ΠΟΠ (Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης) ή προϊόντα από συγκεκριμένη περιοχή ΠΓΕ (Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης) της Ελλάδος.²⁰

Ο Αγροτουρισμός επίσης καλύπτει την υποδοχή και φιλοξενία τουριστών σε αγροκτήματα, όπου οι φιλοξενούμενοι συμμετέχουν ή όχι στην ζωή των αγροτών και στις αγροτικές δραστηριότητες γενικά (Κακαγκούρα Χ)²¹. Με τον τρόπο αυτό δίνει την δυνατότητα και την ευκαιρία στον επισκέπτη να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές και ασχολίες, τα τοπικά

¹⁹ <http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/agrotourism>

²⁰ Νάσσης Σ., Παπαναγιώτου Ε. (2010), «Πυλώνες Αειφορικής Αγροτικής Ανάπτυξης σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές», Περιοδική έκδοση τμήματος Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και φυσικών πόρων, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Απρίλιος 2010, σελ.24
<http://appliedmaths2.ee.duth.gr/DasologiaTomos2.pdf>

²¹ Κακαρούγκα Χ., Αγροτουρισμός <http://www.touristikiekpaideysi.gr/documents/agritourism.pdf>

προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων, την πολιτιστική κληρονομιά κάθε περιοχής, με σεβασμό στο περιβάλλον και την παράδοση.

Οικοτουρισμός

Σύμφωνα με την Εθνική Επιτροπή Οικοτουρισμού (2002), ο Οικοτουρισμός ορίζεται ως εξής:

«Οικοτουρισμός είναι ο τουρισμός που αναπτύσσεται σε οικολογικά αξιόλογες περιοχές, δεν υπερβαίνει την φέρουσα ικανότητα της περιοχής, προωθεί την προστασία και διαχείριση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος ενώ ταυτόχρονα διατηρεί τη συνοχή του κοινωνικού ιστού.»²²

Σημαντικός προορισμός Οικοτουρισμού είναι οι ορεινοί όγκοι και οι ορεινές περιοχές. Οι ορεινοί όγκοι διαθέτουν για τον επισκέπτη φυσική ομορφιά, πλούσια βιοποικιλότητα, ποικιλομορφία τοπικών κοινωνιών, ιστορίας και παραδόσεων. Όμως τα ορεινά οικοσυστήματα είναι ευαίσθητα και η τοπική κοινωνία έχει να αντιμετωπίσει αναπτυξιακά προβλήματα όπως είναι η φυσική απομόνωση, η έλλειψη υποδομών επικοινωνίας και μεταφορών, δύσκολες κλιματικές συνθήκες και πολιτική παραμεθοριοποίηση.²³

Αθλητικός τουρισμός

Ο Αθλητικός τουρισμός προσδιορίζεται ως: *«η τουριστική δραστηριότητα ατόμων και γκρουπ με βασικά κίνητρα την συμμετοχή σε οργανωμένες αθλητικές δραστηριότητες και προπονητικά προγράμματα, την παρακολούθηση αθλητικών αγώνων και την αθλητική αναψυχή.»* (Γκουτζιούπα, 2006)²⁴.

²² Δολόγλου Ν. (2008), Τουρισμός σε ορεινές περιοχές. Προβλήματα – ανάγκες. Ολοκληρωμένη ανάπτυξη και οικοτουρισμός., ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π., Αθήνα, 10/6/2008. <http://www.ntua.gr/MIRC/keimena/Dologlou%20-%20Mountain%20tourism.pdf>

²³ Δολόγλου Ν. (2008), Τουρισμός σε ορεινές περιοχές. Προβλήματα – ανάγκες. Ολοκληρωμένη ανάπτυξη και οικοτουρισμός., ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π., Αθήνα, 10/6/2008. <http://www.ntua.gr/MIRC/keimena/Dologlou%20-%20Mountain%20tourism.pdf>

²⁴ Χουρδάκης Α. (2013), ο Αθλητικός Τουρισμός στην Ελλάδα., ΤΕΙ Κρήτης, Ηράκλειο 2013, σ. 6 <http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/tour/2013/ChourdakisAndreas/attached-document-1375178091-956955-4434/ChourdakisAndreas2013.pdf>

Ο Αθλητικός Τουρισμός διακρίνεται στον Τουρισμό Αθλητικών Διοργανώσεων, στον Τουρισμό Αθλητικής Αναψυχής και στον Προπονητικό Τουρισμό. Στον Τουρισμό Αθλητικών Διοργανώσεων ο επισκέπτης μετακινείται τουριστικά για να βελτιώσει την φυσική του κατάσταση είτε χρησιμοποιώντας προγράμματα υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων (ιππασία, ιστιοπλοία, rafting, ποδηλασία βουνού, αναρρίχηση κ.α.), είτε επιλέγοντας προγράμματα αθλητικής αναψυχής (ομάδες animation, ξενοδοχεία με ειδικές υποδομές σπα, γήπεδα, πισίνες κ.α.), θεματικά πάρκα και αθλητικές κατασκηνώσεις. Από την άλλη μεριά, ο Προπονητικός τουρισμός απευθύνεται σε επαγγελματική ή ερασιτεχνική ομάδα ή αθλητή που επιθυμεί να συμμετέχει σε ειδικά προγράμματα προετοιμασίας και αποθεραπείας σε προπονητικά κέντρα²⁵

Θρησκευτικός τουρισμός

Στον Θρησκευτικό Τουρισμό ο επισκέπτης έχει σαν βασικό κίνητρο μετακίνησης το θρησκευτικό συναίσθημα. Συγκεκριμένα ο θρησκευτικός ή προσκυνηματικός τουρισμός περιλαμβάνει το σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων το οποίο συσχετίζεται με πρόσβαση σε μνημεία, χώρους θρησκευτικής σημασίας και εκδηλώσεις θρησκευτικού περιεχομένου και επίσης επίσκεψη σε θρησκευτικά κέντρα.²⁶

Ο Θρησκευτικός Τουρισμός επηρεάζει την ανάπτυξη και την οικονομία των περιοχών επίσκεψης (Πολύζος 2002).²⁷ Ο θρησκευτικός τουρίστας μετά την τέλεση των θρησκευτικών του καθηκόντων είναι τουρίστας με την ανάγκη για κατανάλωση τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα την ανάγκη για κατάλυμα και διατροφή.

²⁵ Χουρδάκης Α. (2013), ο Αθλητικός Τουρισμός στην Ελλάδα., ΤΕΙ Κρήτης, Ηράκλειο 2013 , σ. 7-8
<http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/tour/2013/ChourdakisAndreas/attached-document-1375178091-956955-4434/ChourdakisAndreas2013.pdf>

²⁶ Αραμπατζής Γ. (2010), Θέματα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων. 2^{ος} Τόμος: Ανάπτυξη Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών., Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, 2010
<http://appliedmaths2.ee.duth.gr/DasologiaTomos2.pdf> Σελ.76

²⁷ Αραμπατζής Γ. (2010), Θέματα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων. 2^{ος} Τόμος: Ανάπτυξη Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών., Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, 2010
<http://appliedmaths2.ee.duth.gr/DasologiaTomos2.pdf> Σελ.78

Συλλογική Επιχειρηματικότητα

Ο όρος Συλλογική Επιχειρηματικότητα απευθύνεται συνήθως στην ίδρυση νέων και καινοτόμων μορφών επιχειρήσεων όπως είναι οι καινοτόμες μορφές αγροτικών συνεταιρισμών. Ένας από τους ορισμούς που μπορεί να αποδώσει τον όρο Συλλογική Επιχειρηματικότητα είναι:

«Συλλογική Επιχειρηματικότητα είναι η συλλογική διαδικασία μέσω της οποίας οι πελάτες – επενδυτές ή οι προμηθευτές – επενδυτές, σχεδιάζουν, χρηματοδοτούν και ιδρύουν μια επιχειρηματική μορφή συλλογικής δράσης, η οποία αποσκοπεί στην κατάκτηση κερδών από περισσότερους του ενός κρίκους της αλυσίδας παραγωγής και εμπορίας τροφίμων και ποτών. Η μορφή αυτή αποτελεί ιστορική εξέλιξη προηγούμενων συλλογικών σχημάτων» (Cook et al (2008a, σελ.1))²⁸

Γενικά η επιχειρηματικότητα είτε ατομική ή εταιρική, περιλαμβάνει τη συλλογική επιχειρηματικότητα όπου ένα είδος της είναι η συνεταιριστική επιχειρηματικότητα. Η συνεταιριστική επιχειρηματικότητα διακρίνεται στην αμυντική (παραδοσιακοί αγροτικοί συνεταιρισμοί με στόχο να βελτιώσουν το εισόδημα των μελών τους) και την επιθετική (καινοτόμα μοντέλα αγροτικών συνεταιρισμών στοχεύοντας κέρδη από άλλους εκτός της πρωτογενούς παραγωγής).²⁹

Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα

Η Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα συμπεριλαμβάνει κάθε επιχειρηματική λειτουργία που γίνεται μέσα από τεχνολογίες επικοινωνιών και πληροφορικής. Συγκεκριμένα, η Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα εμφανίζεται είτε μέσα από διαδικτυακές εφαρμογές, όπως είναι το ηλεκτρονικό εμπόριο, η αγορά και η πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών με

²⁸ Αραμπατζής Γ. (2010), Θέματα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων. 2^{ος} Τόμος: Ανάπτυξη Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών., Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, 2010
<http://appliedmaths2.ee.duth.gr/DasologiaTomos2.pdf> Σελ.159

²⁹ Αραμπατζής Γ. (2010), Θέματα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων. 2^{ος} Τόμος: Ανάπτυξη Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών., Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, 2010
<http://appliedmaths2.ee.duth.gr/DasologiaTomos2.pdf> Σελ.164

ηλεκτρονικά μέσα, είτε καλύπτοντας άλλες πλευρές της επιχειρηματικότητας όπως τις προμήθειες, έλεγχο αποθεμάτων, διαχείριση παραγωγής, υποστήριξη πελατών κ.α.³⁰

1.1.4 Ορεινός Αγροτικός Χώρος Καλαβρύτων

Τα Καλάβρυτα είναι ορεινή περιοχή στους πρόποδες του όρου Χελμού σε υψόμετρο 756 μ από την θάλασσα.³¹ Ειδικότερα, η πρώην επαρχία Καλαβρύτων ήταν μία από τις τρεις επαρχίες του Νομού Αχαΐας. Είχε ως έδρα την πόλη των Καλαβρύτων και καταλάμβανε το νότιο και ορεινό τμήμα του νομού. Η επαρχία Καλαβρύτων συνόρευε με την επαρχία της Πάτρας στα δυτικά και της Αιγιαλείας στα βόρεια, ενώ συνορεύει με τους Νομούς Κορινθίας, Αρκαδίας και Ηλείας. Όμως, με το σχέδιο Καποδίστριας το έτος 1997, και εν συνεχεία με το σχέδιο Καλλικράτης, άλλαξαν οι δομές της αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Ο σημερινός Δήμος Καλαβρύτων καλύπτει εδαφικά σχεδόν όλη την επαρχία Καλαβρύτων με εξαίρεση την περιοχή του πρώην Δήμου Νωνάκριδος, η οποία ανήκει πλέον στον Δήμο Αιγιαλείας.

Τα τελευταία χρόνια στην ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων έχουν αναπτυχθεί πολλές δραστηριότητες που συνδέονται με τον τουρισμό και ειδικότερα τον εναλλακτικό τουρισμό. Κύρια ώθηση έδωσε η λειτουργία του χιονοδρομικού κέντρου Καλαβρύτων.

Ειδικότερα, στην περιοχή του Δήμου Καλαβρύτων υπάρχουν αρχαιολογικοί και ιστορικοί χώροι και μνημεία τα οποία είναι μέρος της Ελληνικής ιστορίας και αποτελούν τουριστικούς προορισμούς. Μερικά από τα πιο σημαντικά είναι ο Τόπος της Θυσίας των Καλαβρυτινών με το γλυπτό της Καλαβρυτινής Μάνας, το Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, το αρχοντικό της Παλαιολογίνας, το μνημείο Ηρώων Αγωνιστών του 1821, ο Πύργος των Πετιμεζαίων, ο Πύργος του Αναγνώστη Στριφτόμπολα, ο Πύργος του Ανδρέα Ζαίμη, ο Πύργος του Λεχουρίτη, το κάστρο των Καλαβρύτων, ο αρχαιολογικός χώρος Άνω Λούσων, ο αρχαιολογικός χώρος αρχαίου Κλείτωρα, το Κλήμα Πausανία, το Αρχαίο Λεόντειο (Κάτω Βλασιά) και η αρχαία Ψώφισ.

³⁰ Αραμπατζής Γ. (2010), Θέματα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων. 2^{ος} Τόμος: Ανάπτυξη Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών., Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, 2010, σελ. 177
<http://appliedmaths2.ee.duth.gr/DasologiaTomos2.pdf>

³¹ http://www.kalavrytanews.com/p/blog-page_11.html

Αγροτουρισμός

Ο Αγροτουρισμός είναι αναπτυγμένος στα Καλάβρυτα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το Αγρόκτημα Φωκαίων στην περιοχή Κερνίτσα όπου δίνει στον επισκέπτη – τουρίστα την δυνατότητα του Αγροτουρισμού. Οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα να συμμετέχουν σε αγροτικές και γεωργικές δραστηριότητες όπως το μάζεμα φρούτων, συλλογή αυγών, παραγωγή τυριού και γιουρτιού καθώς και την καλλιέργεια της γης.³²

Επίσης το Αχαϊκό Χωριό είναι επισκέψιμο αγρόκτημα – παιδική κατασκήνωση όπου οι μικροί επισκέπτες έχουν την δυνατότητα για δραστηριότητες στην φύση και το βουνό συνδυάζοντας παράλληλα και τις δραστηριότητες αγροκτήματος.³³

Οικοτουρισμός

Τα Καλάβρυτα διαθέτουν περιοχές εξαιρετικού κάλους, φυσικής ομορφιάς τοπία, ποταμούς και δάση με μεγάλη βιοποικιλότητα όπου προσφέρονται για Οικοτουρισμό³⁴. Ειδικότερα, στο χωριό Λυκουρία υπάρχουν οι πηγές του ποταμού Λάδωνα όπου είναι από τους αρχαιότερους της Πελοποννήσου, ενώ στο χωριό Πλανητέρο πηγάζει ο Αροάνιος ποταμός όπου στην περιοχή υπάρχει πλατανόδασος, νεροτριβές, νερόμυλοι και πέστροφες.

Επίσης, το δάσος Περιθωρίου Ζαρουχλά είναι το μεγαλύτερο του Νομού Αχαΐας γεμάτο μαύρη πεύκη, έλατα και καστανιές ενώ το Δάσος Κανίσκας είναι από τα μεγαλύτερα δρυοδάσος και καλύπτει δασική έκταση 12,820 στρεμμάτων. Επίσης, το δάσος Μπαρμπούς έχει σπάνια πανίδα και αιωνόβιες καστανιές.

Επιπλέον, η Τεχνητή Λίμνη Λάδωνα προσφέρεται για ψάρεμα, κολύμπι ενώ υπάρχουν και εγκαταστάσεις για καγιάκ, ράφτινγκ και κωπηλασία.

Επιπρόσθετα το Φαράγγι Βουραϊκού (Καλάβρυτα Natura 2000) διαθέτει καταρράκτες, σπήλαια με σταλακτίτες και σταλαγμίτες και πλούσια βλάστηση.

Τα βουνά της περιοχής Καλαβρύτων και συγκεκριμένα το όρος Χελμός ή Αρόνια και το όρος Ερύμανθος ή Ωλόνος καθώς και το αισθητικό Δάσος Καλαβρύτων είναι χαρακτηρισμένα και προστατευμένα από το Δίκτυο Natura 2000.

³² <http://www.cherryland.gr/>

³³ http://www.xn--mxaasalcw9bde4d.gr/el_GR/c/activities

³⁴ http://www.kalavrytanews.com/p/blog-page_11.html

Αθλητικός τουρισμός

Ο Αθλητικός Τουρισμός έχει αναπτυχθεί στο περιοχή των Καλαβρύτων κυρίως μετά την λειτουργία του Χιονοδρομικού Κέντρου Καλαβρύτων στην θέση Ξηρόκαμπος, όπου λειτουργεί από το 1988. Το Χιονοδρομικό Κέντρο διαθέτει δώδεκα (12) πίστες και επτά (7) αναβατήρες που οδηγούν τους επισκέπτες τουρίστες στην κορυφή του Χελμού σε υψόμετρο 2.340 μ.³⁵

Επίσης, έχει αναπτυχθεί οργανωμένα η δραστηριότητα της Ορειβασίας – Πεζοπορίας με διαδρομές πεζοπορίας και ορειβασίας με κυριότερες διαδρομές:

- Καλέντζι - Προφήτης Ηλίας – Ερύμανθος
- Αλεποχώρι - Καταρράκτης - Μονή Ταξιαρχών
- Μετόχι Βλασίας – Καλλιφώνιο
- διαδρομές στον Ερύμανθο από το Γρεβενό, από το χωριό Λακκόματα, από το Καλλιφώνιο και από το χωριό Κέρτεζη

Επίσης στα πλαίσια του Αθλητικού Τουρισμού διεξάγονται αγώνες Downhill στον Χελμό, όπου έχει δημιουργηθεί ποδηλατικό μονοπάτι στο Χελμό, αλλά και ποδηλασία στην περιοχή του ποταμού Λάδωνα και στην Λίμνη Λάδωνα. Επίσης, έχουν αναπτυχθεί δραστηριότητες στα ποτάμια όπως καγιάκ και ράφτινγκ στον ποταμό Λάδωνα και τον Ερύμανθο. Τέλος, υπάρχει η δυνατότητα για Αλεξίπτωτο Πλαγιάς, όπου ανεμοπορία γίνεται στην θέση Αλώνια Καλεντζίου αλλά και από το Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων.³⁶

Θρησκευτικός τουρισμός

Ο Θρησκευτικός τουρισμός στα Καλάβρυτα έχει σαν κύριο προορισμό την Ιερά Μονή Αγίου Σπηλαίου όπου χτίστηκε το 362 μ.Χ. αλλά και την Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας χτισμένη το 961 μ.Χ. Η περιοχή των Καλαβρύτων έχει πληθώρα μονών, ιερών ναών και προσκυνημάτων όπου ο επισκέπτης - τουρίστας έχει σαν προορισμό όπως είναι η Ιερά μονή Αγίου Νικολάου Βλασίας (χτισμένη τον 7ο αιώνα μ.Χ), η Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Μακελλαριάς (χτισμένη το 532 μ.Χ.), η Ιερά Μονή Αγίων Θεοδώρων Αροανίας (διέθετε Κρυφό Σχολείο

³⁵ http://partetavouna.blogspot.gr/2010/11/blog-post_21.html

³⁶ http://www.kalavrytanews.com/p/blog-page_11.html

κατά την Τουρκοκρατία), το Ιερό Προσκύνημα Παναγίας Πλατανιώτισσας (όπου η εικόνα της Παναγίας Βρεφοκρατούσας είναι αποτυπωμένη πάνω στο Πλατάνι), η Μονή Παναγίας Καταθεσίων ή Καταφυγίων (αφιερωμένη στην κατάθεση της Τίμιας Ζώνης της Θεοτόκου), η Μονή Κοίμησης Θεοτόκου και η Μονή Αγίας Τριάδας.

Συλλογική Επιχειρηματικότητα

Στα πλαίσια της Συλλογικής Επιχειρηματικότητας στην περιοχή των Καλαβρύτων λειτουργεί ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων³⁷ (βλ. Κεφ. 2 της παρούσης Πτυχιακής Εργασίας). Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων προσφέρει στήριξη στους παραγωγούς – κτηνοτρόφους της περιοχής Καλαβρύτων, αλλά συμβάλει επίσης θετικά στην τοπική απασχόληση και οικονομία.

Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα

Η Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα εμφανίζεται στα Καλάβρυτα κυρίως με την μορφή του ηλεκτρονικού εμπορίου. Το ηλεκτρονικό εμπόριο στα Καλάβρυτα κυρίως προωθεί τα τοπικά παραδοσιακά προϊόντα των Καλαβρύτων όπως χειροποίητα ζυμαρικά, τυριά, βούτυρα, ελαιόλαδο, γλυκά του κουταλιού, μέλι, βότανα, μπαχαρικά, χειροποίητα έπιπλα, όσπρια κ.α. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η ιστοσελίδα «Καλαβρύτων Γη» (www.kalavrita-eshop.gr).³⁸ Η ιστοσελίδα «Καλαβρύτων Γη» είναι ένα ηλεκτρονικό κατάστημα με έδρα τη Ζαχλωρού, όπου δίνει την δυνατότητα πρόσβασης σε παραδοσιακά προϊόντα των Καλαβρύτων σε φιλικές τιμές.

1.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΡΕΙΝΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η οργάνωση του αγροτικού χώρου δύναται να διακριθεί σε διοικητική, οικονομική, συνδικαλιστική, κοινωνική και πολιτιστική.³⁹ Συγκεκριμένα, εξετάζοντας την οικονομική οργάνωση του αγροτικού χώρου παρουσιάζονται διάφορες οργανωμένες μορφές συλλογικής οικονομικής δράσης. Στόχος αυτών των συλλογικών οικονομικών δράσεων είναι η από κοινού εξυπηρέτηση των οικονομικών αναγκών των μελών του. Χαρακτηριστικό παράδειγμα

³⁷ <http://www.kalavritacoop.gr/>

³⁸ <http://kalavrita-eshop.gr/xontriki-kalavryta.html>

³⁹ <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C126/76/616,2230/>

συλλογικών οικονομικών δράσεων στον αγροτικό χώρο είναι είτε οι αναπτυξιακές εταιρείες, είτε οι συνεταιρισμοί, όπου και θα μελετηθούν στην παρούσα πτυχιακή εργασία.

Εστιάζοντας στις αγροτικές ορεινές περιοχές η δημιουργία και η ύπαρξη ενεργών αγροτικών συνεταιρισμών είναι απαραίτητη. Οι αυτόνομοι και μικροί παραγωγοί έχουν τον τρόπο, μέσω των Αγροτικών Συνεταιρισμών να αξιοποιήσουν τις παραγωγικές δυνατότητες τους και να αποτελέσουν μια υπολογίσιμη επιχείρηση, που μπορεί να αναπτύξει πολύ περισσότερες δραστηριότητες από ότι ο κάθε παραγωγός μεμονωμένα.

1.3 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

1.3.1 Συνεταιρισμός – Ορισμός

Υπάρχει πλήθος ορισμών για το τι είναι Συνεταιρισμός ανάλογα με την χώρα, το καθεστώς εφαρμογής τους, αλλά και τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά του. Ο όρος Συνεταιρισμός είναι πολυδιάστατος και δύσκολος στην ερμηνεία του λόγω του ποικιλόμορφου χαρακτήρα που έχει καθώς και του μικτού οικονομικοκοινωνικό χαρακτήρα που διακατέχει.

Η Ελληνική και Ευρωπαϊκή Νομοθεσία αλλά και Παγκόσμια Συνέδρια έχουν κατά διαστήματα περιγράψει και ορίσει την έννοια του Συνεταιρισμού μέχρι και σήμερα.

Ο Ελληνικός νόμος 602/1915 «περί συνεταιρισμών» ορίζει την ευρύτερη έννοια του συνεταιρισμού ως εξής:

*«Η εταιρεία η οποία έχει κεφάλαιο μεταβλητό, αποτελείται από συνεταίρους των οποίων ο αριθμός είναι, επίσης μεταβλητός και επιδιώκει με τη συνεργασία των συνεταίρων την προαγωγή της ιδιωτικής οικονομίας καθενός από αυτούς».*⁴⁰

Ο Ελληνικός νόμος 1541/85 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» (ΦΕΚ 68 Α/ 18.4.1985) ορίζει τον Αγροτικό Συνεταιρισμό ως εξής:

«Αγροτικός συνεταιρισμός είναι εκούσια ένωση αγροτών, η οποία έχει σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τους ανάπτυξη, με την ισότιμη συνεργασία και την αμοιβαία βοήθεια των μελών, μέσα σε μια κοινή επιχείρηση».

⁴⁰ http://books.eudoxus.gr/publishers/CID_821/cid_00821-0498-ABS.pdf

Ο νόμος 2169/93 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 149 Α / 10.9.1993) αποδίδει τον παρακάτω ορισμό:

«Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις όλων των βαθμίδων και οι κοινοπραξίες τους είναι εκούσιες ενώσεις προσώπων, οι οποίες επιδιώκουν την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τους ανάπτυξη, μέσα από μια κοινή επιχείρηση, με ισότιμη συνεργασία και αμοιβαία βοήθεια των μελών τους».

Ο νόμος 4384/2016 «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 78 Α/ 26.4.2016) αποδίδει τον παρακάτω ορισμό ⁴¹:

«Αγροτικός Συνεταιρισμός είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια και την αλληλεγγύη των μελών της, τη συλλογική οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης.»

Σύμφωνα με τον Δασκάλου Γ. (1992)⁴² τα βασικά χαρακτηριστικά των συνεταιρισμών είναι:

«Ελεύθερη και εκούσια ίδρυση, ατομική συμμετοχή στο κεφάλαιο και μη περιορισμένος αριθμός μελών, ανάληψη δραστηριοτήτων για εξυπηρέτηση ανεξάρτητων ατόμων ή επιχειρήσεων, αλλά και δυνατότητα κοινής παραγωγικής επιχείρησης, κύριος προσανατολισμός η διεξαγωγή εμπορικών πράξεων, διοίκηση και ευθύνες αποτελούν αρμοδιότητα των συνεταίρων – μελών, το δικαίωμα ψήφου συνδέεται άμεσα με τον άνθρωπο-μέλος και όχι με το κεφάλαιο συμμετοχής του καθενός, ο οικονομικός σκοπός είναι κυρίαρχος, η αλληλοβοήθεια και η αλληλεγγύη αποτελεί το συνδετικό ιστό κ.ο.κ.»

Το 1995 κατά την διάρκεια του παγκόσμιου συνεδρίου της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης στο Μάντσεστερ ορίστηκε ο Συνεταιρισμός ως εξής:

«Συνεταιρισμός είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκροτείται εθελοντικά για την αντιμετώπιση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών και επιδιώξεων

⁴¹ https://dasarxeio.files.wordpress.com/2016/04/4384_2016.pdf

⁴² Δασκάλου Χρ. Γεώργιος (1992), Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1992, σελ 18

τους δια μέσου μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης» (ICA News, No 5/6 1995, σ. 3 και ICA 1995, σ.3)⁴³

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, έχει δημιουργηθεί η Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία (ΕΣΕ) (σχέδιο κανονισμού του Συμβουλίου της ΕΟΚ 16/11/1991⁴⁴, ρύθμιση του καταστατικού της ΕΣΕ 2003), όπου είναι μια προαιρετική νομική μορφή του συνεταιρισμού. Στόχος της είναι να διευκολύνει τον συνεταιρισμό σε διασυνοριακές και διακρατικές δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, η ΕΣΕ είναι μια νομική οντότητα που επιτρέπει στα μέλη της να πραγματοποιούν κοινές δραστηριότητες, διατηρώντας παράλληλα την ανεξαρτησία τους, έχει σαν κύριο αντικείμενο της είναι να ικανοποιήσει τις ανάγκες των μελών της και όχι την επιστροφή των επενδύσεων κεφαλαίου και επίσης τα μέλη της επωφελούνται αναλογικά με τα κέρδη τους και όχι με τη συμβολή τους στο κεφαλαίο.⁴⁵

1.3.2 Συνεταιριστικές Αξίες και Αρχές

Στο παγκόσμιο συνεταιριστικό συνέδριο του Μάντσεστερ (Σεπτέμβριο 1995) διατυπώθηκαν και ορίστηκαν οι αξίες και οι αρχές του Συνεταιρισμού.

Συγκεκριμένα, οι Συνεταιριστικές Αξίες αποτελούν ποιοτικά χαρακτηριστικά και διατυπώθηκαν ως εξής⁴⁶:

«Οι συνεταιρισμοί στηρίζονται στις αξίες της αυτοβοήθειας, της αυτοευθύνης, της δημοκρατίας, της ισότητας, της ισοτιμίας και της αλληλεγγύης. Ακολουθώντας της παράδοση των πρωτεργατών, τα μέλη των συνεταιρισμών στηρίζονται στις ηθικές αξίες της εντιμότητας, της διαφάνειας, της κοινωνικής υπευθυνότητας και της φροντίδας για τους άλλους.»

Από την άλλη μεριά, οι οργανωτική δομή των συνεταιρισμών στηρίζεται σε μια σειρά από αρχές για την ομαλή λειτουργία του. Συγκεκριμένα διατυπώθηκαν επτά (7) Συνεταιριστικές Αρχές στο Συνέδριο του Μάντσεστερ το 1995 και που ισχύουν μέχρι και σήμερα⁴⁷:

⁴³ http://books.eudoxus.gr/publishers/CID_821/cid_00821-0498-ABS.pdf σ.30

⁴⁴ Δασκάλου Χρ. Γεώργιος (1992), Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1992, σελ 17

⁴⁵ http://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy/cooperatives/european-cooperative-society/index_en.htm

⁴⁶ <https://eclass.upatras.gr/modules/units/?course=DEAPT147&id=4964>

- Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή.
- Δημοκρατική διοίκηση των συνεταιρισμών.
- Οικονομική συμμετοχή των μελών.
- Αυτονομία και ανεξαρτησία των συνεταιρισμών.
- Εκπαίδευση, πρακτική εξάσκηση και πληροφόρηση.
- Συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών.
- Ενδιαφέρον για την κοινότητα.

1.3.3 Πρόσφατη Νομοθεσία περί Συνεταιρισμών στην Ελλάδα

Η συνεταιριστική νομοθεσία στην Ελλάδα ξεκινάει το 1915 με την ψήφιση του Νόμου 602/1915 (ΦΕΚ 33/24.1.1915) «Περί συνεταιρισμών» όπου θέσπισε και κατοχύρωσε τον Συνεταιρισμό οικονομικά, κοινωνικά και νομικά. Παρακάτω αναφέρονται συνοπτικά τα κύρια συνεταιριστικά νομοθετήματα που έχουν θεσπιστεί στην Ελλάδα⁴⁸ πρόσφατα μετά το έτος 2000:

- **Νόμος 2810/2000**

Αφορά αποκλειστικά τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς. Κύρια χαρακτηριστικά του νόμου είναι:

- Η σύσταση συνεταιρισμού απαιτεί επτά (7) άτομα.
- Μέλη του συνεταιρισμού μπορεί να είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα.
- Η περιφέρεια του συνεταιρισμού ορίζεται από το καταστατικό.
- Η συνεταιριστική μερίδα ορίζεται από το καταστατικό, οι υποχρεωτικές μερίδες είναι έντοκες και οι προαιρετικές μπορούν αν αποκτήσουν τα μέλη, οι

⁴⁷ <https://eclass.upatras.gr/modules/units/?course=DEAPT147&id=4964>

⁴⁸ Κοντογεώργος Α., Σημειώσεις 4^{ης} διάλεξης Ανοικτού μαθήματος Συνεταιριστική Οικονομία. Ενότητα 4: η Συνεταιριστική Νομοθεσία, Πανεπιστήμιο Πατρών
<https://eclass.upatras.gr/modules/units/?course=DEAPT147&id=4966>

εργαζόμενοι στον συνεταιρισμό και τρίτοι. Επίσης επιτρέπεται η μεταβίβαση της συνεταιριστικής μερίδας σε κληρονόμους με απόφαση του Δ.Σ..

- Η εκλογή Δ.Σ. γίνεται με ενιαίο ψηφοδέλτιο, αλλά ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός σταυροδοσίας πρέπει να είναι ο μισός αριθμός του συνόλου των μελών του Δ.Σ, ενώ κάθε μέλος έχει διαφορετικό αριθμό ψήφων με μέγιστο τους τρεις ανάλογα με τον αριθμό των υποχρεωτικών μερίδων.
- Καταργείται το Εποπτικό Συμβούλιο και η εποπτεία γίνεται από τον υπουργό Γεωργίας ή εξουσιοδοτημένα όργανα του Υπουργείου ή ορκωτούς λογιστές.

- **Νόμος 4015/2011**

Αφορά αποκλειστικά τους αγροτικούς συνεταιρισμούς. Κύρια χαρακτηριστικά το νόμου είναι:

- Καταργείται η διαβάθμιση των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων που προέβλεπε ο ν.2810/2000 και καθιερώνεται ο Πρωτοβάθμιος Αγροτικός Συνεταιρισμός.
- Οι Συλλογικές Αγροτικές Οργανώσεις (ΣΑΟ) είναι: Αγροτικός Συνεταιρισμός, ομάδα Παραγωγών και Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις
- Για να θεωρηθεί ο συνεταιρισμός ενεργός θα πρέπει να έχει συνεταιριστικό κεφάλαιο τουλάχιστον 30.000 ευρώ.
- Οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών μπορούν να μετατραπούν σε Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις εάν το επιθυμούν.

- **Νόμος 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α/ 26.4.2016) «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις»**

Ο νόμος 4384/2016 «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις» προσδιορίζει τον Αγροτικό Συνεταιρισμό ως μια αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια και την αλληλεγγύη των μελών της, τη συλλογική οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης.

Κύρια χαρακτηριστικά του νόμου είναι⁴⁹:

- Αγροτικός Συνεταιρισμός (ΑΓ) είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική ιδιότητα.
- Αγροτικοί Συνεταιρισμοί θεωρούνται οι αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί, πτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί, σηροτροφικοί, αγροτουριστικοί, αγροβιοτεχνικοί, οικοτεχνικοί και άλλοι οποιουδήποτε κλάδου ή δραστηριότητας της αγροτικής οικονομίας. Ενώ οι Δασικοί Συνεταιρισμοί και οι Ενώσεις αυτών δεν συμπεριλαμβάνονται.
- Η επωνυμία του ΑΣ εκφράζει υποχρεωτικά τον κύριο σκοπό ή τα αντικείμενα δραστηριότητας του καθώς και την ιδιότητα του ως αγροτικός και την έδρα του.
- Η σύσταση του αγροτικού συνεταιρισμού απαιτεί τουλάχιστον είκοσι (20) ατόμων καθώς και καταχώρηση του καταστατικού στο βιβλίο μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών που τηρείται στο Ειρηνοδικείο της έδρας του ΑΣ.
- Το καταστατικό του ΑΣ καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο που χρονολογείται και υπογράφεται από τα ιδρυτικά μέλη.
- Το ΔΣ και το Ε.Σ. εκλέγονται από την Γ.Σ. με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία.
- Η εποπτεία του ΑΣ ασκείται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δια της Διεύθυνσης Οικονομικών Ελέγχων και Επιθεωρήσεων.
- Οι ΑΣ καταχωρούνται στο Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων το οποίο αποτελεί ψηφιακή βάση δεδομένων.
- Οι ΑΣ απαλλάσσονται από την εγγραφή τους στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο, στο Μητρώο Εμπόρων και στα εμπορικά Επιμελητήρια της περιφέρειας τους.

Γενικά, οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί έχουν ως κύριες βασικές αρχές για την εσωτερική τους οργάνωση αλλά και τη λειτουργία τους, αρχικά την εθελοντική συμμετοχή των αγροτών / φυσικών προσώπων, οι οποίοι καθίστανται μέλη του ΑΣ. Επίσης, διέπονται από δημοκρατική

⁴⁹ https://dasarxeio.files.wordpress.com/2016/04/4384_2016.pdf

οργάνωση και λειτουργία, η οποία εξασφαλίζεται με την εκλογή όλων των οργάνων διοίκησης. Επιπρόσθετα, έχουν ποσοστό διάθεσης τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%) της παραγωγής των αγροτικών προϊόντων που παράγουν τα μέλη του ΑΣ. Επιπλέον, θα πρέπει να υπάρχει οικονομική βιωσιμότητα και ανάπτυξη, η οποία μπορεί να τεκμηριωθεί με βάση τα οικονομικά και περιουσιακά στοιχεία του ΑΣ. Τέλος, θα πρέπει να υπάρχει σχέδιο ανταγωνιστικής επιχειρηματικότητας, σύμφωνα με το οποίο θα αξιολογείται ο βαθμός ανταπόκρισης του κάθε ΑΣ στις προκλήσεις της σχετικής αγοράς αγροτικών προϊόντων.⁵⁰

Οι Πρωτοβάθμιοι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί διακρίνονται ανάλογα με την δραστηριότητα τους σε Προμηθευτικούς, Παραγωγικούς, Πιστωτικούς, Μεταποιητικούς, Εμπορικούς και συνεταιρισμούς Πολλαπλού Σκοπού. Συγκεκριμένα, οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί διακρίνονται σε⁵¹:

- Ελεύθερους συνεταιρισμούς σύμφωνα με το καταστατικό τους. Σε αυτήν την κατηγορία υπάγονται:
 - Πιστωτικοί συνεταιρισμοί με κύριο στόχο τους την εύρεση κεφαλαίων ώστε να δανειοδοτηθούν τα μέλη τους.
 - Προμηθευτικοί συνεταιρισμοί με κύριο στόχο την πώληση των προϊόντων τους καθώς και εξασφάλιση καλύτερων όρων διάθεσης προϊόντων.
 - Παραγωγικοί συνεταιρισμοί με στόχο την συνεργασία των μελών τους κατά την παραγωγική διαδικασία.
 - Συνεταιρισμοί πολλαπλών σκοπών όπου υπάγονται κυρίως οι μελισσοκομικοί συνεταιρισμοί και οι συνεταιρισμοί εξαγοράς και ενοικίασης γης.
 - Αλιευτικοί συνεταιρισμοί.
- Αναγκαστικούς συνεταιρισμούς.

⁵⁰ http://www.agrotypos.gr/images/stories/file/kanonismoi/Synetair_nomosxedio.pdf

⁵¹ <http://docplayer.gr/6774701-Ptyhiaki-ergasia-thema-i-exelixi-ton-synetairismon-stin-ellada-kai-oi-prooptikes-toys-foitites-dalamitra-maria-a-m-242-07.html>

1.4 ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ & ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Ο Δήμος Καλαβρύτων έχει έντονο ορεινό ανάγλυφο. Εντός δήμου υψώνεται ο ορεινός όγκος των Αροαίων με υψόμετρο περίπου 750μ. Η κτηνοτροφία και συγκεκριμένα η αιγοπροβατοτροφία είναι η μια από τις κύρια δραστηριότητες του Δήμου.⁵² Πέρα από την κτηνοτροφία, ανθεί στην περιοχή και ο τουρισμός και ειδικότερα ο εναλλακτικός τουρισμός (βλ. κεφ. 1.1.4 της παρούσης Πτυχιακής Εργασίας).

Προ 1963, επικεντρώνοντας στην συνεταιριστική δράση στην ευρύτερη περιοχή της πρώην επαρχίας Καλαβρύτων, οι κτηνοτρόφοι δραστηριοποιούνταν μέσω των πρωτοβάθμιων πιστωτικών και γαλακτοκομικών συνεταιρισμών. Όμως τον Δεκέμβριο του 1963 δημιούργησαν ένα ενιαίο δευτεροβάθμιο όργανο, με αποτέλεσμα την δημιουργία της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαβρύτων. Στην συνέχεια η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαβρύτων μετεξελίχθηκε το 2011 σε Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 4015/2011 (βλ. κεφ. 2.1. της παρούσης Πτυχιακής Εργασίας).

⁵² <http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=X4irR37gmHM%3D&tabid=251&language=el-GR>

2 ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων ιδρύθηκε το έτος 1963. Συγκεκριμένα τον Δεκέμβριο του 1963, δημιουργήθηκε η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαβρύτων, όπου ως δευτεροβάθμιος συνεταιρισμός δημιουργήθηκε από τους πρωτοβάθμιους πιστωτικούς και γαλακτοκομικούς συνεταιρισμούς στην περιοχή της πρώην επαρχίας Καλαβρύτων. Στην συνέχεια, βάσει του Νόμου 4015/2011, η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαβρύτων μετεξελίχθηκε στον Αγροτικό Γαλακτοκομικό Συνεταιρισμό Καλαβρύτων.

Συγκεκριμένα, στις 21.09.2011 τέθηκε σε ισχύ ο Νόμος 4015/2011 «Θεσμικό πλαίσιο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, τις συλλογικές οργανώσεις και την επιχειρηματικότητα του αγροτικού κόσμου. – Οργάνωση της εποπτείας του Κράτους.». Ο νόμος αυτός αποσκοπεί σύμφωνα με την αιτιολογική του έκθεση στην μεταρρύθμιση του νόμου 2810/2000 που ίσχυε τότε. Σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 3 του Ν. 4015/2011, οι ήδη υφιστάμενες Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΑΣ) μετατρέπονται υποχρεωτικά σε πρωτοβάθμιοι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ) ή σε Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ). Η μετατροπή αυτή γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης του Συνεταιρισμού και με λεπτομέρειες που ρυθμίζονται σύμφωνα με το προαναφερόμενο άρθρο.

Η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαβρύτων προσαρμόστηκε στις επιταγές του νέου νομικού θεσμικού πλαισίου. Η εφαρμογή του πλαισίου άρχισε από τον μήνα Μάρτιο του έτους 2012 και ολοκληρώθηκε τον μήνα Σεπτέμβριο του επόμενου έτους. Οι τριάντα τέσσερις πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, οι οποίοι ήταν μέλη της Ένωσης, αποφάσισαν μέσω των συνελεύσεων τους στην συγχώνευση τους και την ένταξη τους στην Ένωση, ενώ η Ένωση μέσω της Γενικής Συνέλευσης της απεφάσισε στην μετατροπή της σε πρωτοβάθμιο αγροτικό συνεταιρισμό.

Εν συνεχεία, μέσω των Γενικών Συνελεύσεων που ακολούθησαν εγκρίθηκαν η Σύμβαση συγχώνευσης, οι αποτιμήσεις από Ορκωτούς Λογιστές των περιουσιακών στοιχείων όλων των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών, που συγχωνεύθηκαν και το νέο Καταστατικό, το οποίο

εγκρίθηκε από το αρμόδιο Ειρηνοδικείο. Τελικά, τον μήνα Σεπτέμβριο του έτους 2013 προκηρύχθηκαν εκλογές που οδήγησαν στην εκλογή νέου επταμελούς (7) Διοικητικού Συμβουλίου και τριμελούς (3) Εποπτικού Συμβουλίου για θητεία τεσσάρων (4) ετών.⁵³

Σημαντικό σημείο στην ιστορία του ΑΓΣ Καλαβρύτων είναι το έτος 1972, όπου η τέως Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαβρύτων πήρε την απόφαση της ίδρυσης εργοστασίου επεξεργασίας γάλακτος για παραγωγή τυροκομικών προϊόντων. Το έργο υλοποιήθηκε το έτος 1974, όπου και κατασκευάστηκε το εργοστάσιο στο 2ο χλμ. της επαρχιακής οδού Καλαβρύτων – Πατρών. Η λειτουργία του εργοστασίου αρχικά αξιοποιούσε την τοπική παραγωγή γάλακτος, σύμφωνα με τις αρχές του συνεταιρισμού, προκειμένου να παρασκευάσει τυροκομικά προϊόντα και κυρίως την παραδοσιακή βαρελίσια φέτα. Η φέτα έγινε γνωστή ως «ΦΕΤΑ Καλαβρύτων» ή «ΦΕΤΑ της Ένωσης ή του Συνεταιρισμού Καλαβρύτων». Το εργοστάσιο αυτό διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη του Συνεταιρισμού, στην στήριξη των κτηνοτρόφων της περιοχής αλλά και γενικότερα την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Κατά το χρονικό διάστημα από το έτος 1982 έως το έτος 2007, η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαβρύτων εντάχθηκε σε τέσσερα αναπτυξιακά και επενδυτικά προγράμματα, προκειμένου να υπάρξει συνεχής εκσυγχρονισμός του εργοστασίου και των άλλων εγκαταστάσεων λειτουργίας της Ένωσης. Ο εκσυγχρονισμός στηρίχθηκε ακόμα και από τα ίδια διαθέσιμα κεφάλαια της Ένωσης.

Αναλυτικότερα, στις δράσεις της Ένωσης, βάση των προαναφερόμενων αναπτυξιακών και επενδυτικών προγραμμάτων ήταν :

α) Η δημιουργία μονάδων παραγωγής φυραμάτων. Αρχικά δημιουργήθηκε το έτος 1986 μια μονάδα παραγωγής φυραμάτων στην πόλη των Καλαβρύτων. Το 2004 στην Κλειτορία⁵⁴ δημιουργήθηκε και δεύτερη μονάδα.

β) Για να δοθεί λύση στο πρόβλημα της διαχείρισης του τυρογάλακτος και γενικότερα των υγρών αποβλήτων, το έτος 2003 ξεκίνησε η δημιουργία μονάδος βιολογικού καθαρισμού για

⁵³ <http://www.kalavritacoop.gr/istoriki-anadromi>

⁵⁴ Η Κλειτορία είναι κωμόπολη του Δήμου Καλαβρύτων και έχει, σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ 2011, εξακόσιους πενήντα (650) κατοίκους. Επίσης είναι έδρα της ομώνυμης δημοτικής ενότητας και απέχει από την πόλη των Καλαβρύτων εικοσιπέντε χιλιόμετρα.

την επεξεργασία και διάθεση των υγρών αποβλήτων. Το τυρόγαλα αποτελεί απόβλητο της τυροκομικής βιομηχανίας, ιδιαίτερα επιβλαβές για το περιβάλλον, όταν δεν γίνεται σωστή διαχείρισή του.⁵⁵ Σημαντικός παράγοντας για την ολοκληρωτική περιβαλλοντική λύση, ήταν η δημιουργία μονάδας επεξεργασίας πρωτεϊνών με την επωνυμία «Αχαϊκές Πρωτεΐνες» από ιδιώτη επιχειρηματία, σε μικρή απόσταση από το τυροκομείο της Ένωσης. Η μονάδα αυτή ξεκίνησε το έτος 2002 και υλοποιήθηκε το έτος 2004, με την στήριξη της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαβρύτων.

γ) Για τον εκσυγχρονισμό του εργοστασίου παραγωγής τυροκομικών προϊόντων της Ένωσης, καθώς και για την ανάπτυξη της ζώνης γάλακτος στην περιοχή των Καλαβρύτων, η Ένωση έχει υποβάλλει από τον Δεκέμβριο του 2011, νέο επενδυτικό πρόγραμμα, ύψους 3.7 εκατομμυρίων ευρώ στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στα πλαίσια του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013.

2.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Η Οργάνωση και η Λειτουργία της Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων καθορίζονται αναλυτικά και δεσμευτικά για τα μέλη της από το καταστατικό όπως αυτό έχει διαμορφωθεί μέχρι σήμερα. Το νέο εγκεκριμένο καταστατικό του ΑΓΣ Καλαβρύτων έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2810/2000, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4015/2011.

2.2.1 Σύσταση – Έδρα – Περιφέρεια

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων είναι η τροποποίηση της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαβρύτων σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 4015/2011. Λειτουργεί με την επωνυμία «Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων», ενώ για τις συναλλαγές με το εξωτερικό χρησιμοποιεί την επωνυμία «Agricultural Dairy Cooperative of Kalavryta».

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας συγχώνευσης των τριάντα τεσσάρων Πρωτοβαθμίων Αγροτικών Συνεταιρισμών με την πρώην ΕΑΣ Καλαβρύτων εγκρίθηκε το νέο καταστατικό της νέας νομικής οντότητας με την επωνυμία «Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων» σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19 παρ. 6 του Ν.4015/2011. Τον Μάρτιο

⁵⁵ <http://www.kalavritacoop.gr/istoriki-anadromi>

του 2012 ξεκίνησε η προσαρμογή στις διατάξεις του Νόμου 4015/2011 όπου ολοκληρώθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2013. Στο μεταξύ η πρώην Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών μέσω Γενικής Συνέλευσης αποφάσισε την μετατροπή της σε πρωτοβάθμιο συνεταιρισμό. Ταυτοχρόνως τριάντα τέσσερις (34) πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, μέλη της Ένωσης, αποφάσισαν την συγχώνευσή τους και την απορρόφησή τους από την μετατρεπόμενη Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών.

Έδρα του ΑΓΣ Καλαβρύτων έχουν οριστεί τα Καλάβρυτα, ενώ περιφέρεια έχει οριστεί να είναι τα διοικητικά όρια του Νομού Αχαΐας.

2.2.2 Σκοπός – Δραστηριότητες

Σκοπός και στόχος του ΑΓΣ Καλαβρύτων είναι: «η οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική ανάπτυξη και προαγωγή των συνεταίρων – μελών του, με την ισότιμη συνεργασία και την αμοιβαία βοήθεια τους, μέσω μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης».⁵⁶

Κατά το Καταστατικό, μερικές από τις πιο κύριες δραστηριότητες που ακολουθεί ο ΑΓΣ Καλαβρύτων για την εκπλήρωση των σκοπών του είναι:

- Παρέχει στα μέλη του κάθε συνδρομή και φροντίζει για τον εφοδιασμό τους με τα αγαθά που είναι απαραίτητα για την πρωτογενή και δευτερογενή παραγωγή τους.
- Φροντίζει για την διακίνηση, διαφήμιση και εμπορία των προϊόντων των μελών της
- Φροντίζει για την ίδρυση και λειτουργία κέντρων επαγγελματικής και συνεταιριστικής επιμόρφωσης των μελών του.
- Πρακτορεύετε στην περιφέρεια του τους οργανισμούς ασφάλισης αγροτικής παραγωγής και κεφαλαίου.
- Οργανώνει και παρέχει στα μέλη του κάθε είδους τεχνικής βοήθειας για την διευκόλυνση και βελτίωση της παραγωγής ή τη μείωση του κόστους του.
- Διαδίδει τον θεσμό του Συνεταιρισμού στον γεωργικό πληθυσμό της περιφέρειας του.

⁵⁶ Καταστατικό ΑΓΣ Καλαβρύτων, Άρθρο 3

- Αποκτά ακίνητα και ιδρύει εργοστάσια για την εναποθήκευση, επεξεργασία ή κατεργασία συντήρηση και συσκευασία γεωργικών κτηνοτροφικών, δασικών και λοιπών προϊόντων των μελών του.
- Συγκεντρώνει το αιγοπρόβειο και αγελαδινό γάλα που προέρχεται από κτηνοτρόφους της περιφέρειας του και εκτός αυτής, πωλεί αυτό ή επεξεργάζεται αυτό, παράγει γαλακτοκομικά – τυροκομικά προϊόντα και πωλεί τα προϊόντα αυτά.
- Ιδρύει πρατήρια γεωργικών – κτηνοτροφικών – δασικών κ.λ.π. προϊόντων και ιδρύει καταστήματα πώλησης γεωργικών – κτηνοτροφικών ειδών.
- Αποκτά και συντηρεί γεωργικές μηχανές και εργαλεία για την εξυπηρέτηση των γεωργικών αναγκών των μελών του.
- Αναλαμβάνει μόνος του ή σε συνεννόηση με τα μέλη του και σε συνεργασία με τις αρμόδιες κρατικές δημοτικές και κοινοτικές αρχές την εκτέλεση κάθε φύσεως έργων και προγραμμάτων που έχουν σχέση με την διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος και του οικοσυστήματος των περιφερειών των μελών του.
- Οργανώνει την παροχή συνεταιριστικής ή και άλλης θεματικής εκπαίδευσης ή επιμόρφωσης των αιρετών στελεχών ή υπαλλήλων του, καθώς επίσης ιδρύει και λειτουργεί κέντρα επαγγελματικής και συνεταιριστικής κατάρτισης και επιμόρφωσης.
- Αναλαμβάνει για λογαριασμό του κράτους ή άλλων οργανισμών την συγκέντρωση, εναποθήκευση, επεξεργασία και διάθεση γεωργικών ή άλλων προϊόντων της περιφέρειας του με προμήθεια.
- Για την πληρέστερη αξιοποίηση των εργοστασίων και εν γένει εγκαταστάσεων του Συνεταιρισμού επιτρέπεται η επεξεργασία σε αυτά προϊόντων τρίτων μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου που καθορίζει το καταβλητέο δικαίωμα.⁵⁷

2.2.3 Λειτουργία Συνεταιρισμού

Αρχικά, μέλη του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων (σύμφωνα με το νέο εγκεκριμένο καταστατικό του ΑΓΣ Καλαβρύτων άρθρο 5 παρ.1)⁵⁸ μπορούν να γίνουν

⁵⁷ Καταστατικό ΑΓΣ Καλαβρύτων, Άρθρο 3

⁵⁸ <http://www.kalavritacoop.gr/meli-dioikisi>

φυσικά πρόσωπα, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις και δεν συντρέχει από τον νόμο περίπτωση αποκλεισμού τους από τον Συνεταιρισμό. Συγκεκριμένα για να γίνει ένα φυσικό πρόσωπο μέλος του Συνεταιρισμού απαιτείται να έχει πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία, να ασχολείται επαγγελματικά με την κτηνοτροφία ως εν ενεργεία κτηνοτρόφος, να διατηρεί μητρώο κτηνοτρόφου, η δε κτηνοτροφική του εκμετάλλευση να βρίσκεται μέσα στην περιφέρεια του συνεταιρισμού, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του καταστατικού, να εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού, και να αποδέχεται να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του σύμφωνα με το καταστατικό του σκοπό και τέλος οι συνταξιούχοι του ΟΓΑ κτηνοτρόφοι, δίνετε να γίνουν μέλη του συνεταιρισμού εφόσον διατηρούν κτηνοτροφική εκμετάλλευση.

Δεν μπορεί να γίνει μέλος του ΑΓΣ Καλαβρύτων (σύμφωνα με το νέο εγκεκριμένο καταστατικό του ΑΓΣ Καλαβρύτων άρθρο 5, παρ.2)⁵⁹ όποιος αντιστρατεύεται με οποιονδήποτε τρόπο τα συμφέροντα του Συνεταιρισμού ή αυτός που τελεί υπό απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη ή έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα εκ δόλου ή πλημμέλημα, σε βάρος της περιουσίας του Συνεταιρισμού.

Τέλος, μέλος του ΑΓΣ Καλαβρύτων μπορεί να γίνει και άλλος Αγροτικός Συνεταιρισμός (σύμφωνα με το νέο εγκεκριμένο καταστατικό του ΑΓΣ Καλαβρύτων άρθρο 5, παρ.3)⁶⁰, ο οποίος θα μπορεί να κατέχει μόνο μία (1) συνεταιρική μερίδα. Το σύνολο των συνεταιρικών μερίδων που μπορεί να κατέχονται από Αγροτικό Συνεταιρισμό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 3% του συνόλου των κατεχομένων από μέλη-φυσικά πρόσωπα συνεταιρικών μερίδων. Για να γίνει άλλος Αγροτικός Συνεταιρισμός, μέλος του Συνεταιρισμού απαιτείται να μη τελεί υπό εκκαθάριση ή να ευρίσκεται σε κατάσταση πτώχευσης.

Επίσης, για την καλή λειτουργία του συνεταιρισμού έχουν καθοριστεί τα παρακάτω όργανα που αποτελούν και όργανα των ομάδων παραγωγών που λειτουργούν στα πλαίσια του ΑΓΣ Καλαβρύτων:

- Γενική Συνέλευση, όπου είναι το ανώτατο Όργανο του Συνεταιρισμού και απαρτίζεται από τα μέλη που έχουν εγγραφεί στο Μητρώο του, διατηρούν την ιδιότητα του μέλους και είναι οικονομικά τακτοποιημένα. Κάθε μέλος στην γενική

⁵⁹ <http://www.kalavritacoop.gr/meli-dioikisi>

⁶⁰ <http://www.kalavritacoop.gr/meli-dioikisi>

Συνέλευση έχει μια ψήφο ενώ ο Συνέταιρος που έχει πρόσθετες υποχρεωτικές μερίδες μπορεί να διαθέτει περισσότερες της μιας ψήφους και μέχρι τρεις (3).

- Διοικητικό Συμβούλιο, όπου ασκεί την Διοίκηση του ΑΓΣ Καλαβρύτων και απαρτίζεται από επτά (7) μέλη. Τα μέλη εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τα μέλη του ΑΓΣ Καλαβρύτων. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει διάρκεια τέσσερα (4) χρόνια. Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Γραμματέα, Ταμία και τρία (3) μέλη.⁶¹ Το Διοικητικό Συμβούλιο εκπροσωπεί τον Συνεταιρισμό δικαστικώς και εξωδίκως. Αποφασίζει σχετικά με όλα τα θέματα που αφορούν την διοίκηση, τη διαχείριση της περιουσίας και των υποθέσεων του και γενικά με τη λειτουργία του Συνεταιρισμού για την επίτευξη του σκοπού του.
- Εποπτικό Συμβούλιο, όπου είναι τριμελές (Πρόεδρος και δυο (2) μέλη)⁶². Απαρτίζεται από πρόσωπα μέλη του ΑΓΣ Καλαβρύτων με ισόχρονη θητεία με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι αρμοδιότητες του είναι να ελέγχει τις πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου και να υποβάλει σχετική ετήσια έκθεση προς τη Γενική Συνέλευση, την οποία κοινοποιεί προς την Εποπτική Αρχή.

Επιπλέον, ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του ΑΓΣ Καλαβρύτων εκδίδεται από την Γενική Συνέλευση και προσδιορίζει τους όρους λειτουργίας του Συνεταιρισμού, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των Συνεταίρων ως προς την χρήση των εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και των υπηρεσιών του Συνεταιρισμού, διασφαλίζει ότι κάθε μέλος θα υποβάλλει δήλωση καλλιέργειας, τον τρόπο διάθεσης των προϊόντων, κριτήρια ποιότητας και μεγέθους ανάλογα με τον προορισμό των προϊόντων, τις κυρώσεις για αθέτηση των υποχρεώσεων των συνεταίρων και τη διαδικασία επιβολής τους κ.α. .

2.3 ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

2.3.1 Είδη Προϊόντων

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων συλλέγει αποκλειστικά από κτηνοτρόφους – παραγωγούς της ευρύτερης περιοχής των Καλαβρύτων και των όμορων

⁶¹ <http://www.kalavritacoop.gr/meli-dioikisi>

⁶² <http://www.kalavritacoop.gr/meli-dioikisi>

ορεινών περιοχών αιγοπρόβειο γάλα για την παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊόντων, όπως είναι η βαρελίσια φέτα, κατσικίσιο τυρί, ημίσκληρο τυρί, ανθότυρο, ξηρή μυζήθρα και πρόβειο γιαούρτι. Το κορυφαίο προϊόν είναι η παραδοσιακή βαρελίσια Φέτα ΠΟΠ.

Πιο αναλυτικά, ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων παράγει τα παρακάτω προϊόντα⁶³:

- Βαρελίσια Φέτα ΠΟΠ. Η Βαρελίσια Φέτα ΠΟΠ παράγεται από παστεριωμένο αιγοπρόβειο γάλα, το οποίο έχει συλλεχθεί αποκλειστικά από την ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων, πάντα με γνώμονα την υψηλή και σταθερή ποιότητα. Η Φέτα ΠΟΠ είναι τυρί ωρίμανσης περίπου τριών (3) μηνών, ενώ διατηρείται και συσκευάζεται σε ξύλινα βαρέλια με άλμη. Η γεύση της μπορεί να χαρακτηριστεί πλούσια, πικάντικη, ελαφρώς αλμυρή, με ποικίλα αρώματα και συμπαγής
- Γίδινο Τυρί. Το Γίδινο τυρί είναι παραδοσιακό λευκό τυρί το οποίο παράγεται χρησιμοποιώντας 100% παστεριωμένο γίδινο γάλα. Το γίδινο γάλα που χρησιμοποιείται συλλέγεται αποκλειστικά από την ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων. Είναι τυρί ωρίμανσης περίπου τριών (3) μηνών, ενώ διατηρείται και συσκευάζεται σε μεταλλικά λευκοσιδηρά δοχεία των δεκαπέντε κιλών (15 kg) μαζί με άλμη. Η γεύση του μπορεί να χαρακτηριστεί ιδιαίτερη και ελαφρώς πικάντικη.
- Ημίσκληρο Τυρί (Αφίρι). Το ημίσκληρο τυρί Αφίρι είναι παραδοσιακό τυρί, το οποίο παρασκευάζεται από παστεριωμένο πρόβειο γάλα. Το πρόβειο γάλα που χρησιμοποιείται συλλέγεται αποκλειστικά από την ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων. Είναι τυρί ωρίμανσης πέντε – έξι ημερών μέσα σε καλούπια, όπου και παίρνει κυλινδρικό σχήμα με χαρακτηριστικές ραβδώσεις. Το Αφίρι έχει υποκίτρινο χρώμα, ενώ η γεύση του μπορεί να χαρακτηριστεί πικάντικη, με ελαφρώς τραγανή γεύση εφόσον καταναλωθεί ωμό.
- Τυριά Τυρογάλακτος. Τα τυριά τυρογάλακτος που παρασκευάζονται από τον συνεταιρισμό είναι η ξηρή Μυζήθρα, το Ανθότυρο και η Γκίζα.
 - Η ξηρή Μυζήθρα είναι τυρί τυρογάλακτος που παρασκευάζεται από πρόβειο και γίδινο γάλα. Η διαδικασία ξήρανσης της μυζήθρας γίνεται σε κλειστό ξηραντήριο για τουλάχιστον πέντε – έξι μέρες. Το σχήμα της είναι συνήθως σφαιρικό, ενώ

⁶³ <http://www.kalavritacoop.gr/proionta>

έχει υπόλευκο χρώμα και είναι συμπαγές. Η γεύση της μπορεί να χαρακτηριστεί πλούσια με τόνους ξηρού βουτύρου και πρωτεϊνών γάλακτος.

- Το Ανθότυρο είναι τυρί τυρογάλακτος που παρασκευάζεται από πρόβειο και γίδινο γάλα. Δεν περνάει από καμία επεξεργασία ωρίμανσης και καταναλώνεται φρέσκο. Η υφή του είναι μαλακιά, με χρώμα λευκό, ενώ περιέχει ελάχιστο αλάτι. Η γεύση του μπορεί να χαρακτηριστεί φρέσκια, γλυκιά, δροσερή με αρώματα βουτύρου και πρωτεϊνών γάλακτος.
- Η Γκίζα είναι τυρί τυρογάλακτος πάρα πολύ μαλακό που παρασκευάζεται από πρόβειο και γίδινο γάλα. Καταναλώνεται συνήθως νωπό. Μετά την παρασκευή της συσκευάζεται σε μεταλλικά δοχεία δεκαπέντε κιλών (15 kg), ή εναλλακτικά σε ειδικές πλαστικές σακούλες δέκα κιλών (10 kg) κατάλληλες για τρόφιμα.
- Λοιπά Προϊόντα. Επιπλέον παρασκευάζεται γιαούρτι και βούτυρο.
 - Το Γιαούρτι παρασκευάζεται από παστεριωμένο πρόβειο γάλα. Το πρόβειο γάλα που χρησιμοποιείται συλλέγεται αποκλειστικά από την ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων. Το γιαούρτι εκτός από πρόβειο γάλα περιλαμβάνει μαγιά γιαούρτης, χωρίς όμως να χρησιμοποιούνται συντηρητικά. Η γεύση του μπορεί να χαρακτηριστεί ευχάριστη και γεμάτη. Συσκευάζεται μέσα σε πλαστικό κεσέ των πεντακοσίων γραμμαρίων (500 gr).
 - Το βούτυρο παρασκευάζεται από παστεριωμένο αιγοπρόβειο γάλα. Το πρόβειο γάλα που χρησιμοποιείται συλλέγεται αποκλειστικά από την ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων. Συσκευάζεται σε γυάλινο βάζο των εξακοσίων γραμμαρίων (600 gr)

Ο ΑΓΣ Καλαβρύτων για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αγροτοκτηνοτρόφων της περιφέρειας του διαθέτει:

- Δύο συγκροτήματα αποθήκευσης και παραγωγής μιγμάτων ζωοτροφών.
- Τέσσερα (4) υποκαταστήματα εμπορίας ζωοτροφών, λιπασμάτων και πολλαπλασιαστικού υλικού στα Καλάβρυτα, την Κλειτορία, την Ψωφίδα και τη Δάφνη.
- Κατάστημα πώλησης κτηνιατρικών και γεωργικών φαρμάκων στα Καλάβρυτα.
- Κατάστημα λιανικής πώλησης των τυροκομικών της προϊόντων στα Καλάβρυτα.

2.3.2 Ελληνικό Σήμα

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων έχει το πλεονέκτημα να κάνει χρήση στις συσκευασίες του το Ελληνικό Σήμα. Ο Συνεταιρισμός πρώτος μαζί με άλλες πέντε γαλακτοβιομηχανίες (γαλακτοβιομηχανίες Όλυμπος, Αρβανίτης, Δέλτα, Νεογάλ, Γαλακτοκομική Παπαδόπουλος) παράλαβε στις 7 Σεπτεμβρίου 2015, το ελληνικό σήμα στο πλαίσιο της 80^{ης} Διεθνούς έκθεσης Θεσσαλονίκης από την γενική γραμματεία Εμπορίου και τον ΕΛΓΟ Δήμητρα. ⁶⁴

Βασικός παράγοντας για την απόκτηση του Ελληνικού Σήματος είναι ότι ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων συλλέγει το αιγοπρόβειο γάλα αποκλειστικά και αυστηρά από την ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων καθώς και τις όμορες ορεινές περιοχές. Το Ελληνικό Σήμα τονίζει την ελληνικότητα των προϊόντων που παράγει, συσκευάζει και διαθέτει ο ΑΓΣ Καλαβρύτων προσδίδοντας τους προστιθέμενη αξία, τόσο για την εσωτερική, όσο και για την εξωτερική αγορά. Επιπλέον η χρήση του Ελληνικού Σήματος προωθεί την τοπική επιχειρηματικότητα, δίνει εμπιστοσύνη στην ποιότητα που έχουν τα προϊόντα που παράγονται από τον πρωτογενή τομέα.

2.3.3 Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων διαθέτει και εφαρμόζει το σύστημα ελέγχου διαδικασιών HACCP (ISO 22000). ⁶⁵

Επίσης, είναι πιστοποιημένος καθ' όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας ακολουθώντας το πρότυπο διασφάλισης ποιότητας ISO 9001/2000 καθώς και το σύστημα υγιεινής και ασφάλειας τροφίμων BRC 2002 standard. ⁶⁶

2.3.4 Πρώτες ύλες Προϊόντων

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων συλλέγει και προμηθεύεται κατά αποκλειστικότητα τις πρώτες ύλες γάλακτος που είναι αναγκαίες για την παραγωγή των προϊόντων του από κτηνοτρόφους και παραγωγούς της ευρύτερης περιοχής των Καλαβρύτων και των όμορων ορεινών περιοχών. Ειδικότερα, ο ΑΓΣ Καλαβρύτων συγκεντρώνει

⁶⁴ <http://www.larissanet.gr/2015/09/07/ellinika-galaktokomika-kai-me-sima/>

⁶⁵ <http://www.kalavritacoop.gr/pistopoiiseis>

⁶⁶ <http://www.kalavritacoop.gr/pistopoiiseis>

αιγοπρόβειο γάλα από τουλάχιστον 1.100 κτηνοτροφικές μονάδες⁶⁷, όπου είναι παραγωγοί μέλη ή μη του Συνεταιρισμού.

Κύριο μέλημα του ΑΓΣ Καλαβρύτων είναι οι πρώτες ύλες γάλακτος να είναι υψηλής ποιότητας, χωρίς νοθείες και αντιβιώσεις και τηρώντας την απόλυτη καθαριότητα καθ' όλα τα στάδια συλλογής και προμήθειας του. Η παραγωγή ποιοτικών προϊόντων από τον ΑΓΣ Καλαβρύτων διασφαλίζεται από την πανίδα της περιοχής που βόσκουν τα αιγοπρόβατα τους οι παραγωγοί που προμηθεύουν τον Συνεταιρισμό, τον τρόπο εκτροφής τους, τις ντόπιες φυλές τους αλλά και την ιδιαίτερη αξία που δίνεται στην γεύση που προσφέρει η ωρίμανση της φέτας μέσα στα ξύλινα βαρέλια

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει αριθμητικά σε τόνους τις ποσότητες Πρόβειου και Γίδινου γάλακτος που χρησιμοποιήθηκαν κατά την χρονική περίοδο 2010 – 2015.

Πίνακας 1. Πρώτες ύλες γάλακτος ΑΓΣ Καλαβρύτων για την περίοδο 2010 - 2015

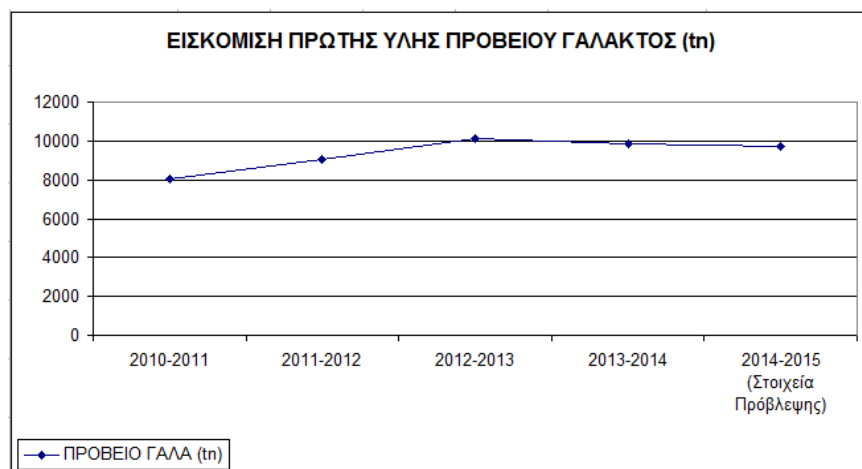
ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015 (Στοιχεία Πρόβλεψης)
ΠΡΟΒΕΙΟ ΓΑΛΑ (tn)	8071	9077	10133	9827	9700
ΓΙΔΙΝΟ ΓΑΛΑ (tn)	3630	3833	4410	3881	3800
ΣΥΝΟΛΟ (tn)	11701	12910	14543	13708	13500

Πηγή: ΑΓΣ Καλαβρύτων

Ειδικότερα, όσον αφορά την εισκόμιση πρόβειου γάλακτος σαν πρώτη ύλη στον ΑΓΣ Καλαβρύτων (βλ. Γράφημα 1) παρουσιάζεται μια ανοδική πορεία για την περίοδο 2010 – 2013. Ενώ για την περίοδο 2013 – 2015 παρατηρείται μια σταθερότητα με φθίνουσα τάση.

⁶⁷ <http://www.paseges.gr/el/news/Nees-ependyseis-apo-thn-EAS-Kalabrytwn>

Γράφημα 1. Εισκόμιση Πρώτης Ύλης Πρόβειου Γάλακτος σε τόνους

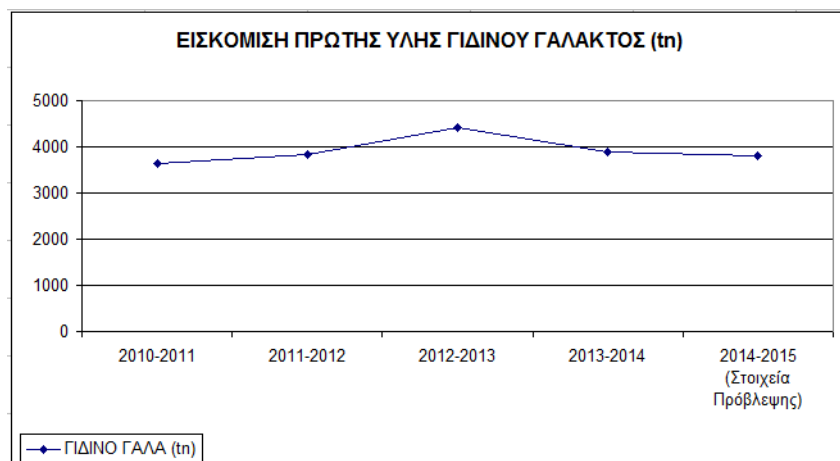

Πηγή: ΑΓΣ Καλαβρύτων

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

Αναφορικά με την εισκόμιση γίδινου γάλακτος σαν πρώτη ύλη στον ΑΓΣ Καλαβρύτων (βλ. Γράφημα 2) παρουσιάζεται μια αυξητική πορεία για την περίοδο 2010 – 2013, με σημείο κορυφής την περίοδο 2012 – 2013, ενώ για την περίοδο 2013 – 2015 παρατηρείται φθίνουσα τάση.

Γράφημα 2. Εισκόμιση Πρώτης Ύλης Γίδινου Γάλακτος σε τόνους

Πηγή: ΑΓΣ Καλαβρύτων

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

2.3.5 Παραγωγή Κύριων Προϊόντων

Τα κύρια προϊόντα τα οποία παράγει ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων είναι η Φέτα (βαρελίσια και δοχείο), το γίδινο τυρί και η ξερή μυζήθρα. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η παραγωγή των κύριων προϊόντων για την περίοδο 2010 – 2015.

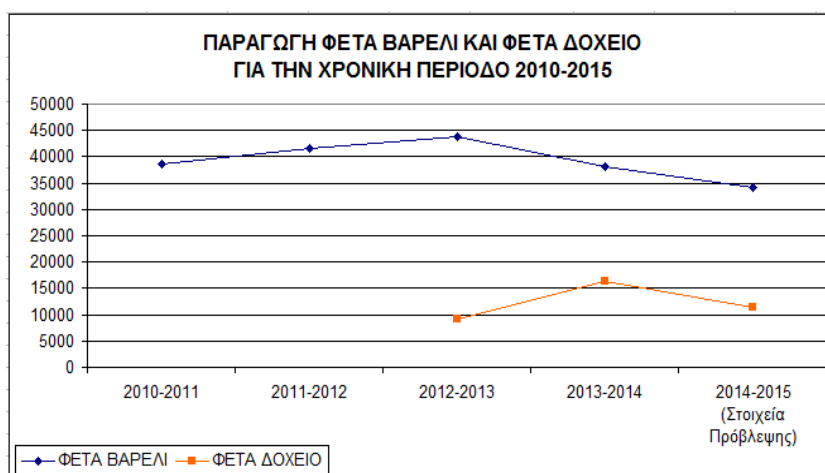
Πίνακας 2. Παραγωγή κύριων Προϊόντων ΑΓΣ Καλαβρύτων για την χρονική περίοδο 2010-2015

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΥΡΙΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015 (Στοιχεία Πρόβλεψης)
ΦΕΤΑ ΒΑΡΕΛΙ	38579	41701	43713	38213	34200
ΦΕΤΑ ΔΟΧΕΙΟ			9177	16380	11500
ΓΙΔΙΝΟ ΔΟΧΕΙΟ	16239	17875	15575	18790	19000
ΜΥΖΗΘΡΑ ΞΕΡΗ	51657	67283	86600	97100	92000

Πηγή: ΑΓΣ Καλαβρύτων

Ειδικότερα, παρατηρείται ότι για την περίοδο 2010 – 2013 (βλ. Γράφημα 3) παρουσιάζεται αύξηση της παραγωγής της βαρελίσιας Φέτας, ενώ στην περίοδο 2013-2015 παρατηρούνται φθίνουσες τάσεις. Η Φέτα δοχείο είναι προϊόν το οποίο εισήχθηκε στην παραγωγική διαδικασία του Συνεταιρισμού την περίοδο 2012-2013 και ακολούθησε ανοδική περίοδο για την περίοδο 2013-2014, ενώ τα στοιχεία προβλέψεων δείχνουν για την περίοδο 2014-2015 μείωση της παραγωγής της.

Γράφημα 3. Παραγωγή Φέτα Βαρέλι και Φέτα Δοχείο για την χρονική περίοδο 2010-2015

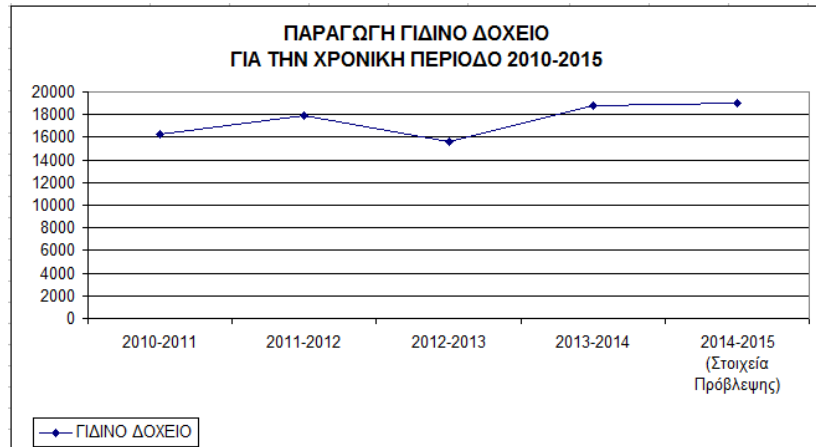

Πηγή: ΑΓΣ Καλαβρύτων

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

Από την άλλη μεριά το Γίδινο τυρί δοχείου (βλ. Γράφημα 4) παρουσιάζει γενικά μια ανοδική παραγωγή για την περίοδο 2010 – 2015. Εξάιρεση παρουσιάζεται στην χρονική στιγμή 2012-2013 όπου παρουσιάστηκε μια μικρή μείωση της παραγωγή γίδινου τυριού.

Γράφημα 4. Παραγωγή Γίδινο Δοχείο για την χρονική περίοδο 2010-2015

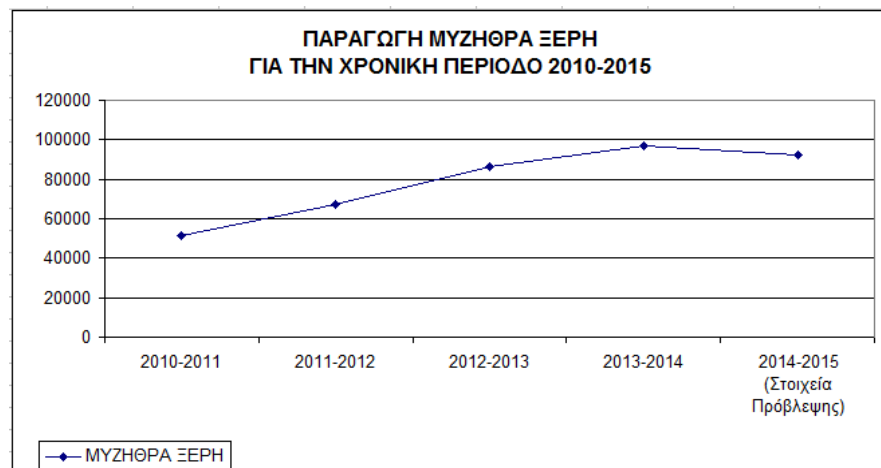

Πηγή: ΑΓΣ Καλαβρύτων

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

Επιπλέον, η παραγωγή ξερής Μυζήθρα (βλ. Γράφημα 5) παρουσιάζει αυξητικές τάσεις για την χρονική περίοδο 2010 – 2014 με σταθερή παραγωγή για την περίοδο 2014-2015 σύμφωνα με τις προβλέψεις του Συνεταιρισμού.

Γράφημα 5. Παραγωγή Μυζήθρα ξερή για την χρονική περίοδο 2010-2015

Πηγή: ΑΓΣ Καλαβρύτων

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

2.3.6 Διάθεση Προϊόντων

Τα προϊόντα του ΑΓΣ Καλαβρύτων διατίθενται κυρίως στην εγχώρια αγορά. Από το 1983 υπάρχει συνεργασία κατά αποκλειστικότητα με την αλυσίδα Σούπερμαρκετ «Σκλαβενίτη», όπου και διαθέτει τα προϊόντα στο λεκανοπέδιο Αττικής. Επιπρόσθετα, ο ΑΓΣ Καλαβρύτων διαθέτει κατάστημα λιανικής πώλησης των τυροκομικών του προϊόντων στα Καλάβρυτα.

Ο ΑΓΣ Καλαβρύτων κάνει προσπάθειες εξαγωγής των προϊόντων κυρίως της Φέτας στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα, γίνεται προσέγγιση της αγοράς των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής⁶⁸, καθώς και της Αυστραλίας μέσω κοινοτικού προγράμματος επιδότησης δράσεων προώθησης της Φέτας του Συνεταιρισμού.

2.4 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ), κυρίως ο τύπος (τοπικός ή μη) έχουν ασχοληθεί και παρουσιάζουν θετικά στο ευρύ κοινό τον ΑΓΣ Καλαβρύτων. Κυρίως δίνεται έμφαση στις δραστηριότητες, τα επιτεύγματα ή καινοτομίες που χρησιμοποιεί ο ΑΓΣ Καλαβρύτων, διαφήμιση των παραγόμενων προϊόντων αλλά και στο κοινωνικό έργο το οποίο κατά διαστήματα συμμετέχει ο ΑΓΣ Καλαβρύτων.

Ειδικότερα, ο ΑΓΣ Καλαβρύτων προβάλλεται και αναφέρεται στα ΜΜΕ ως χορηγός σε διάφορες δραστηριότητες και πολιτιστικές εκδηλώσεις της ευρύτερη περιοχής των Καλαβρύτων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η χορηγία του ΑΓΣ Καλαβρύτων στην ομάδα της Αθλητικής Ένωσης Καλαβρύτων, όπου παρέχει την ευκαιρία άθλησης σε όλους τους Καλαβρυτινούς μετατρέποντας το Δημοτικό Στάδιο Καλαβρύτων σε εργαστήρι πολιτισμού και αθλητισμού⁶⁹. Επίσης, σημαντικό ρόλο στην ενδυνάμωση της τοπικής κοινωνίας παίζει και η χορηγία του ΑΓΣ Καλαβρύτων στο Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων στα πλαίσια του συνθήματος «Μας στηρίζει και το Στηρίζουμε»⁷⁰. Επίσης, ο ΑΓΣ Καλαβρύτων είναι χορηγός σε διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις με χαρακτηριστικό παράδειγμα την χορηγία προς τον Εκπολιτιστικό Σύλλογο Σκεπαστού για την εκδήλωση

⁶⁸ <http://www.realgreekartisan.gr/>

⁶⁹ <http://www.patrasevents.gr/article/222883-athlitiki-enosi-kalavriton-i-zoi-sinexizete>

⁷⁰ <http://www.kalavrita-ski.gr/component/k2/item/133-etoimoxkk>

πολιτισμού, εθίμων, παραδόσεων, μουσικής και χορού που πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο - Αύγουστο του 2011 στο Σκεπαστό⁷¹.

Επιπρόσθετα, τα τοπικά ΜΜΕ δείχνουν ενδιαφέρον μέσα από σχετικά άρθρα για τον Αγροτουρισμό Αιγίου – Καλαβρύτων και συγκεκριμένα αναφέρονται στην ενημερωτική εκδήλωση για τα προγράμματα απορρόφησης ανέργων που πραγματοποιήθηκε στις 20/4/2015 στο Πολιτιστικό Κέντρο Αιγίου “Αλέκος Μέγαρης”⁷². Ο ΑΓΣ Καλαβρύτων συμμετέχει στην παραπάνω προσπάθεια που έχει σαν στόχο την δημιουργία θέσεων απασχόλησης για ανέργους και αγρότες ως φορέας της αστικής μη κερδοσκοπικής Αναπτυξιακής Σύμπραξης «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ – ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ (AGROMOTION)».⁷³

Επίσης, ο ΑΓΣ Καλαβρύτων έχει δεχτεί συγχαρητήρια από την Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας για διάκριση και απονομή του «Ελληνικού Σήματος» από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Καταναλωτή καθώς και τον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό «ΔΗΜΗΤΡΑ», όπως έχει προβληθεί και στον τύπο⁷⁴.

Απαρατήρητη δεν έχει περάσει από τα ΜΜΕ και η προσφορά του ΑΓΣ Καλαβρύτων προς την τοπική κοινωνία μέσα από εκπαιδευτικές επισκέψεις που πραγματοποιούν μαθητές Δημοτικών Σχολείων και Νηπιαγωγείων προς τον ΑΓΣ Καλαβρύτων όπως π.χ. το Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Μανεσίου⁷⁵, δίνοντας ερεθίσματα στους μικρούς μαθητές για την παραγωγική διαδικασία στο τυροκομείο.

Τέλος, ο ΑΓΣ Καλαβρύτων συμμετέχει με φορείς της περιοχής στην διαφήμιση της ευρύτερης περιοχής των Καλαβρύτων σε όλη την Ελλάδα σε συνδυασμό με την διαφήμιση των προϊόντων του συνεταιρισμού. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι στην τηλεοπτική

⁷¹ <http://www.kalavrytanews.com/2011/09/2011.html>

⁷² <http://www.kalavrytanet.com/arthro/agrototourismos-aigioy-kalavryton-enimerotiki-ekdilosi-gia-programmata-aporrofisis-anergon>

⁷³ http://www.datarc.gr/wp-content/uploads/downloads/2013/12/01_prosklisi_ekdilosis_endiaferontos.pdf

⁷⁴ <http://www.pde.gov.gr/gr/enimerosi/deltia-tupou/item/5604-sygxaritiria-apo-tin-perifereia-dyt-elladaston-agrotiko-galaktokomiko-synetairismo-kalabruton-gia-to-elliniko-sima.html>

⁷⁵ <http://www.agronews.gr/news/companies/arthro/126475/geusi-apo-to-turokomeio-tis-eas-kalavruton-piran-oi-mathites-tou-manesiou/>

εκπομπή «Γυρίσματα στην Ελλάδα»⁷⁶ του πανελλήνιου καναλιού «STAR»⁷⁷, όπου ταξίδεψε στα Καλάβρυτα και προβάλλονται οι δράσεις αλλά και τα προϊόντα του ΑΓΣ Καλαβρύτων ως σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας και της τοπικής απασχόλησης αλλά και την στήριξη που δίνει στους παραγωγούς – κτηνοτρόφους της περιοχής.

⁷⁶ https://www.youtube.com/watch?v=zdmYnkFqL_k

⁷⁷ <http://protionline.gr/2016/02/kai-to-star-sta-kalabryta/>

3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Όσο αφορά τον έλεγχο και την οικονομική διαχείριση του ΑΓΣ Καλαβρύτων (κεφάλαιο 6 του καταστατικού) ο διαχειριστικός λογιστικός και οικονομικός έλεγχος ασκείται σύμφωνα με το άρθρο 17 του Ν. 2810/2000.

Η διαχειριστική χρήση περιλαμβάνει δώδεκα μήνες. Μετά την λήξη της διαχειριστικής χρήσης κλείνονται τα βιβλία του ΑΓΣ Καλαβρύτων, διενεργείται απογραφή της περιουσίας και καταρτίζεται Ισολογισμός και Λογαριασμός «Αποτελέσματα Χρήσης», τα οποία υποβάλλονται από το Διοικητικό Συμβούλιο στην πρώτη μετά το τέλος της χρήσης τακτική Γενική Συνέλευση.

Ο ΑΓΣ Καλαβρύτων τηρεί τα προβλεπόμενα βιβλία από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων καθώς και Βιβλίο μητρώου μελών και Βιβλίο πρακτικών των Γενικών Συνελεύσεων και του Διοικητικού Συμβουλίου τα οποία είναι θεωρημένα από την αρμόδια Δ.Ο.Υ..

3.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Εξετάζοντας τους ισολογισμούς του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014, γενικά παρουσιάζεται σταθερότητα σε όλα τα βασικά οικονομικά μεγέθη (βλ. Πίνακα 3).

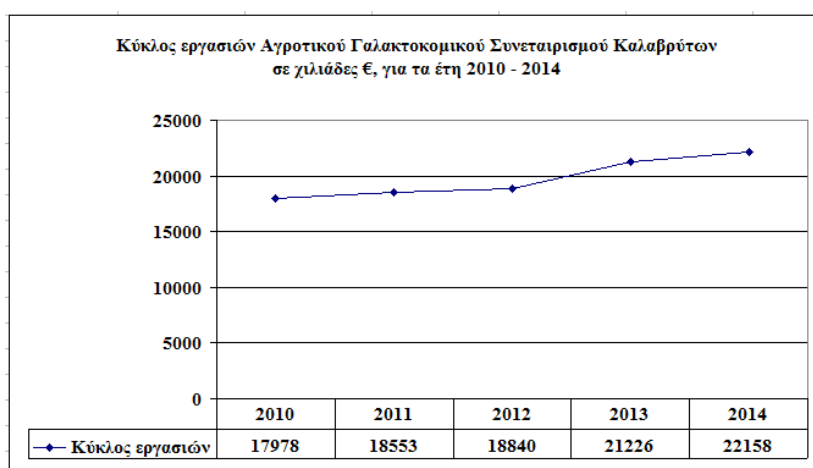
Πίνακας 3. Οικονομικά Στοιχεία ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014

Σε γιλιάρδες €	2010	2011	2012	2013	2014
Κύκλος εργασιών	17978	18553	18840	21226	22158
Μικτά κέρδη	2374	2485	2340	3228	3090
Κέρδη προ φόρων	1353	1501	1037	1823	1721
Αποθεματικά προς διάθεση	-	-	-	-	3488
Κέρδη μετά από φόρους	1084	1153	774	1280	4500
Συνεταιριστικό Κεφάλαιο	1555	1506	1506	174	321
Ίδια κεφάλαια	8162	9087	9871	11406	13259

Πηγή: Ισολογισμοί ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014

Ο Κύκλος Εργασιών (βλ. γράφημα 6) του ΑΓΣ Καλαβρύτων για την περίοδο 2010-2014 παρουσιάζει ανοδική πορεία. Αυτό σημαίνει ότι αυξάνεται το χρηματικό ποσό που λαμβάνει ο ΑΓΣ Καλαβρύτων από την πώληση των προϊόντων του από το έτος 2010 έως το 2014.

Γράφημα 6. Κύκλος εργασιών ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014, σε χιλιάδες €

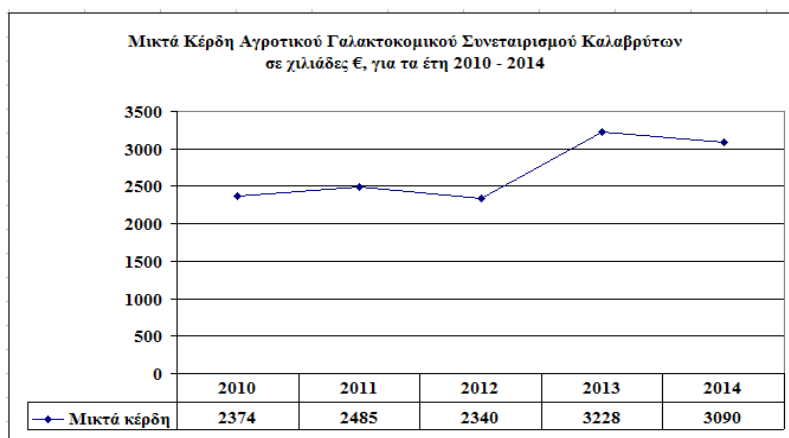

Πηγή: Ισολογισμοί ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

Τα μικτά κέρδη (βλ. γράφημα 7) του ΑΓΣ Καλαβρύτων όπως αυτά παρουσιάζονται στον Ισολογισμό παρουσιάζουν ανοδική πορεία με κορύφωση το 2013, ενώ το 2014 παρουσιάζουν μια μικρή μείωση.

Γράφημα 7. Μικτά κέρδη ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014, σε χιλιάδες €

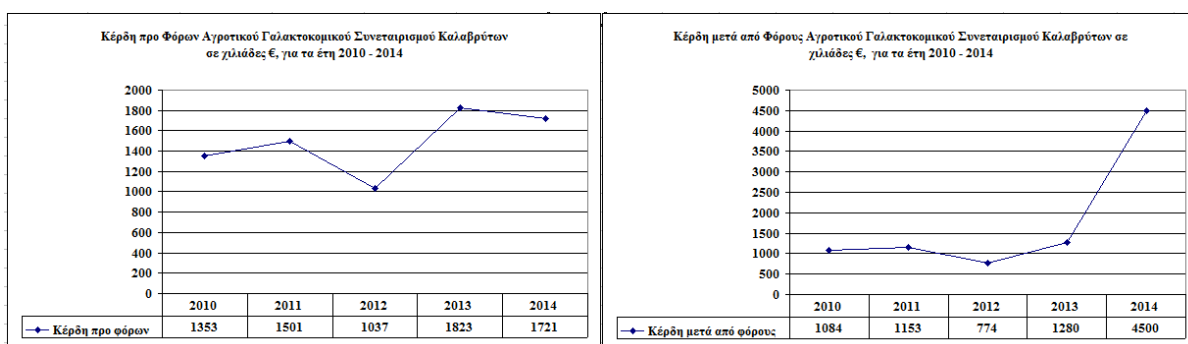
Πηγή: Ισολογισμοί ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

Από την μια μεριά, τα Κέρδη προ φόρων (βλ. γράφημα 8 αριστερά) παρουσιάζουν άνοδο τα έτη 2010 έως το 2013 έχοντας σαν εξαίρεση το έτος 2012 όπου παρουσιάζει μεγάλη πτώση των κερδών προ φόρων. Το 2014 παρουσιάζεται μια μικρή πτώση σε σύγκριση με το 2013.

Από την άλλη μεριά, τα Κέρδη μετά από Φόρους (βλ. γράφημα 8 δεξιά) παρουσιάζουν σταδιακή άνοδο για την χρονική περίοδο 2010 – 2013 με εξαίρεση μικρή μείωση των κερδών μετά από φόρους το 2012. Το 2014 παρουσιάζεται μια τεράστια άνοδο των κερδών μετά την απόδοση φόρων συγκριτικά με το προηγούμενο έτος.

Γράφημα 8. Κέρδη προ φόρων (αριστερά) και Κέρδη μετά από Φόρους (δεξιά) για τον ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014, σε χιλιάδες €

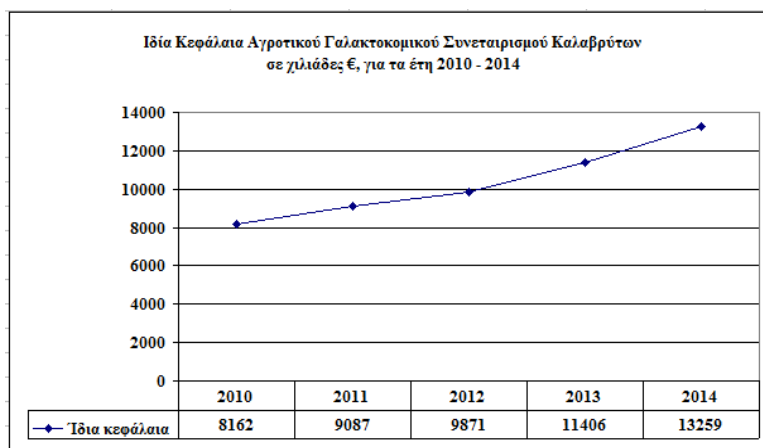

Πηγή: Ισολογισμοί ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

Επιπλέον θα πρέπει να εξεταστούν και τα ίδια κεφάλαια του ΑΓΣ Καλαβρύτων τα οποία εξ ορισμού συμπεριλαμβάνουν το μετοχικό κεφάλαιο, τα αποθεματικά καθώς και τα αδιανέμητα κέρδη. Σε περίπτωση διάλυσης ή πτώχευσης στο σύνολο τους αποτελούν τα περιουσιακά στοιχεία που απομένουν στους μετόχους, αφού πρώτα ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις τρίτων. Για τα έτη 2010 – 2014 οι Ισολογισμοί του ΑΓΣ Καλαβρύτων παρουσιάζουν Ιδία Κεφάλαια (βλ. γράφημα 9) με σταθερή και ανοδική πορεία.

Γράφημα 9. Ιδία Κεφάλαια ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014, σε χιλιάδες €

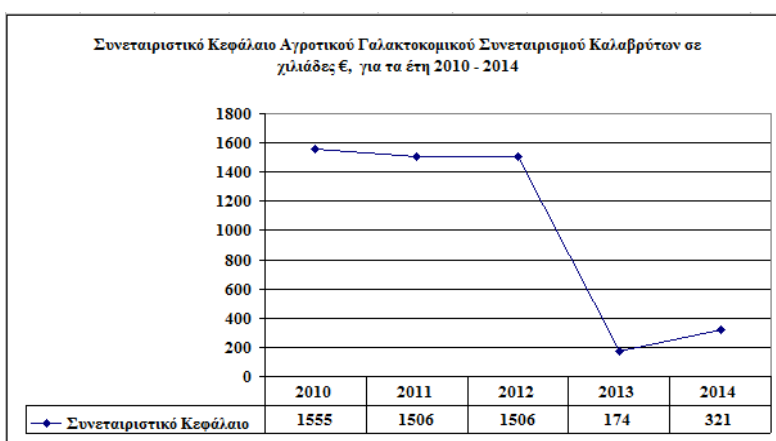

Πηγή: Ισολογισμοί ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

Το Συνεταιριστικό Κεφάλαιο απαρτίζει το σύνολο των κεφαλαίων που εισφέρουν τα μέλη του Συνεταιρισμού κατά την ίδρυση του ή και αργότερα κατά την διάρκεια της παραγωγικής ζωής του Συνεταιρισμού. Το συνεταιριστικό κεφάλαιο του ΑΓΣ Καλαβρύτων (βλ. γράφημα 10) παρουσιάζει αρχικά μια σταθερή αλλά φθίνουσα πορεία κατά την περίοδο 2010 - 2012 όπου ακολουθήθηκε το 2013 από μια ραγδαία μείωση τους. Το 2014 το συνεταιριστικό κεφάλαιο παρουσιάζει ανοδική πορεία.

Γράφημα 10. Συνεταιριστικό Κεφάλαιο ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014, σε χιλιάδες €

Πηγή: Ισολογισμοί ΑΓΣ Καλαβρύτων για τα έτη 2010 – 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

Επιπρόσθετα, με την χρήση αριθμοδεικτών που εκφράζουν σχέσεις οικονομικές δίνεται η δυνατότητα να γίνει συνολική χρηματοοικονομική ανάλυση του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων. Συγκεκριμένα, για την χρηματοοικονομική ανάλυση του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων θα χρησιμοποιηθούν οι λογιστικές καταστάσεις για το έτος 2014 (Ισολογισμός της 31 Δεκεμβρίου 2014 (1 Ιανουαρίου – 31 Δεκεμβρίου)⁷⁸). Ο Συνοπτικός Ισολογισμός για το 2014 που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών παρουσιάζεται στο Παράρτημα 1, Πίνακας 4.

Επιπλέον, θα χρησιμοποιηθεί ένα σύνολο αριθμοδεικτών και ειδικότερα οι Αριθμοδείκτες: Ρευστότητας, Δραστηριότητας, Αποδοτικότητας, Διάρθρωσης Κεφαλαίου και Βιωσιμότητας καθώς και λοιποί συντελεστές, με στόχο την άντληση συμπερασμάτων σχετικά με την Οικονομική Κατάσταση του Συνεταιρισμού⁷⁹.

Οι Αριθμοδείκτες Ρευστότητας (*Liquidity Ratios*), προσδιορίζουν την βραχυχρόνια οικονομική κατάσταση, αλλά και την ικανότητα ανταπόκρισης στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

(Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις) X 100 = **189,1%**

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων κατέχει εξαιρετικότατη Γεν. Ρευστότητα που ισούται με 189,1%.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

(Απαιτήσεις + Διαθέσιμα / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις) X 100 = **97,6%**

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων έχει ικανοποιητική Ειδική Ρευστότητα που ισούται με 97,6 %. Οπότε, μπορεί σε ικανοποιητικό βαθμό να καλύψει τις Άμεσες και Έκτακτες Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις του.

Με την χρήση των Αριθμοδεικτών Δραστηριότητας (*Activity Ratios*) παρέχεται η δυνατότητα ανάλυσης του βαθμού αποτελεσματικότητας με τον οποίο τα περιουσιακά στοιχεία του

⁷⁸ http://www.kalavritacoop.gr/var/m_a/a6/a6a/3837/152102-isologismo2014.pdf

⁷⁹

http://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/ECON166/2.%20Χρηματοοικονομική%20Ανάλυση/XRHMAT_OIKONOMIKH_ANALYSI_PDF.pdf

Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων (αποθέματα, απαιτήσεις) μετατρέπονται σε ρευστά.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

$$(Πωλήσεις / Αποθέματα) = 2,39$$

Αριθμός Παραμονής Αποθεμάτων στην Επιχείρηση: (365 ημέρες / Αριθμοδείκτης Ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων) = 152 ημέρες

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων ανακυκλώνει τα Αποθέματα – Εμπορεύματα του σε Πωλήσεις ανά 152 ημέρες.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

$$(Πωλήσεις / Απαιτήσεις) = 2,64$$

Μέση διάρκεια παραμονής των απαιτήσεων στην επιχείρηση: 365 ημέρες / Αριθμοδείκτης ταχύτητας είσπραξης των απαιτήσεων = 138 ημέρες

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων εισπράττει τις Απαιτήσεις από τους πελάτες του κατά μέσο όρο σε 138 ημέρες.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

$$(Πωλήσεις / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις) = 2,16$$

Μέση διάρκεια απλήρωτων υποχρεώσεων της επιχείρησης: 365 ημέρες / αριθμοδείκτης ταχύτητας βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησης = 168 ημέρες

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων πληρώνει τις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις του κατά μέσο όρο σε 168 ημέρες.

Για την ανάλυση της αποδοτικότητας του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων θα χρησιμοποιηθούν οι Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας (*Profitability Ratios*). Η αποδοτικότητα του Συνεταιρισμού καθορίζει την ικανότητα που έχει να παράγει κέρδη.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

$$(Καθαρά Κέρδη / Πωλήσεις) X 100 = 7,8\%$$

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων πωλεί τα τελικά του προϊόντα με ένα Καθαρό ποσοστό κέρδους ίσο με 7,8 %. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι όσο μεγαλύτερο το Καθαρό Ποσοστό κέρδους τόσο πιο μικρό είναι το επίπεδο του ανταγωνισμού.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

(Μικτά Κέρδη / Πωλήσεις) $\times 100 = 13,9\%$

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων πωλεί τα τελικά του προϊόντα με ένα ακαθάριστο ποσοστό κέρδους ίσο με 13,9 %.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

(Καθαρά Κέρδη / Ίδια Κεφάλαια) $\times 100 = 13\%$

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων αξιοποιεί τα Ίδια Κεφάλαια και παράγει Κέρδος σε ποσοστό 13 %.

Οι Αριθμοδείκτες Διάρθρωσης Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας του (*Financial Structure and Viability Ratios*), δείχνουν σε μακροχρόνια κλίμακα την οικονομική κατάσταση του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων. Ειδικότερα, με τον όρο διάρθρωση αναφέρεται στα είδη αλλά και τις μορφές των κεφαλαίων που ο ΑΓΣ Καλαβρύτων έχει χρησιμοποιήσει για την χρηματοδότηση του, καθώς εκτιμάται ο βαθμός προστασίας που απολαμβάνουν οι πιστωτές του.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΔΑΝΕΙΑΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

(Ίδια Κεφάλαια / Ξένα Κεφάλαια) $\times 100 = 120\%$

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων χρησιμοποιεί δικά του Ίδια Κεφάλαια σε ποσοστό 120% έναντι των Ξένων (Δανειακών) Κεφαλαίων.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

(Ξένα Κεφάλαια / Σύνολο Κεφαλαίων) $\times 100 = 45,2\%$

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων χρησιμοποιεί Ξένα (Δανειακά) Κεφάλαια σε μέτριο ποσοστό (45,2 %) των Συνολικών Κεφαλαίων που χρησιμοποιεί.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

(Κυκλοφορούν ενεργητικό / Σύνολο υποχρεώσεων) $\times 100 = 189,1\%$

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων έχει αριθμοδείκτη 189,1%.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΠΑΓΙΩΝ ΠΡΟΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

("Καθαρά" Πάγια / Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις) $\times 100 = 604,6\%$

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων έχει υψηλό βαθμό ασφάλειας 604,6% που απολαμβάνουν οι μακροχρόνιοι πιστωτές του.

- ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

"ΑΞΙΑ" επιχείρησης: Πάγια - Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις + "Επιπλέον" απαραίτητο Κεφάλαιο κίνησης = **13181067,2 €**

Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων αποτιμάται Λογιστικά, σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνει ο Ισολογισμός στο ποσό των 13181067,2€.⁸⁰

3.2 ΕΙΔΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Κατά της Εκθέσεις Διαχείρισεως του Διοικητικού Συμβουλίου του ΑΓΣ Καλαβρύτων προς την Γενική Συνέλευση το έτος 2013⁸¹ και το έτος 2014⁸² παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των βασικών χρηματοοικονομικών δεικτών που εξετάζονται με βάση τις οικονομικές καταστάσεις των χρήσεων 2012, 2013 και 2014 (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 5).

Από την επεξεργασία των παραπάνω Χρηματοοικονομικών Δεικτών προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα για τα έτη 2012 - 2014:

- Υπάρχει μικρή αύξηση των κεφαλαίων που έχουν διατεθεί στο Κυκλοφορούν Ενεργητικό και μικρή μείωση στα κεφάλαια που έχουν διατεθεί για το Πάγιο Ενεργητικό (βλ. Παράρτημα 2, Γράφημα 11).
- Ο Αριθμοδείκτης Ιδία Κεφάλαια προς Σύνολο Υποχρεώσεων παρουσιάζει ανοδική πορεία και κατά επέκταση υπάρχει οικονομική αυτάρκεια του Συνεταιρισμού (βλ. Παράρτημα 2, Γράφημα 12).
- Οι Αριθμοδείκτες Οικονομικής Εξάρτησης του Συνεταιρισμού παρουσιάζουν από την μια μεριά αύξηση των Ιδίων Κεφαλαίων αλλά μείωση του Συνόλου των Υποχρεώσεων του Συνεταιρισμού (βλ. Παράρτημα 2, Γράφημα 13).

⁸⁰ Σημείωση: Ο Αριθμοδείκτης Καθαρή Θέση Ενεργητικού υποδεικνύει μόνο την καθαρή λογιστική αξία του Συνεταιρισμού. Δεν συμπεριλαμβάνει και δεν αποτιμά την φήμη, τα σήματα - λογότυπα, το πελατολόγιο κ.λ.π. που χαρακτηρίζουν την επιχείρηση.

⁸¹ http://www.kalavritacoop.gr/var/m_a/a6/a6a/3837/109588-EKΘΕΣΗ%20ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ%20ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.pdf

⁸² http://www.kalavritacoop.gr/var/m_a/a6/a6a/3837/152630-new.PDF

- Ο Αριθμοδείκτης Ιδία Κεφάλαια προς Πάγιο Ενεργητικό παρουσιάζει αύξηση άνω των 200%, όποτε υπάρχει η δυνατότητα χρηματοδότησης των ακινητοποιήσεων του Συνεταιρισμού από τα Ιδία Κεφάλαια (βλ. Παράρτημα 2, Γράφημα 14).
- Υπάρχει άνοδος του Αριθμοδείκτη Κεφαλαίου Κίνησης προς Κυκλοφορούν Ενεργητικό, όποτε ο Συνεταιρισμός έχει την δυνατότητα να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του με στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού (βλ. Παράρτημα 2, Γράφημα 15).
- Ο Αριθμοδείκτης Κεφάλαιο Κίνησης προς Κυκλοφορούν Ενεργητικό παρουσιάζει σταθερότητα ως προς το ποσοστό του κυκλοφορούντος ενεργητικού το οποίο χρηματοδοτείται από το πλεόνασμα των διαρκών κεφαλαίων (βλ. Παράρτημα 2, Γράφημα 16).
- Ο Αριθμοδείκτης Καθαρά Αποτελέσματα Εκμ/σης προς Πωλήσεις Αποθεμάτων & Υπηρεσιών είναι σε σταθερά ποσοστά ως προς την απόδοση του Συνεταιρισμού χωρίς το συνυπολογισμό των έκτακτων και ανόργανων αποτελεσμάτων (βλ. Παράρτημα 2, Γράφημα 17).
- Ο Αριθμοδείκτης Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσεως Προ Φόρων προς Σύνολο Εσόδων παρουσιάζει ότι η συνολική απόδοση του Συνεταιρισμού σε σύγκριση με τα συνολικά έσοδα του είναι σε σταθερά ποσοστά (βλ. Παράρτημα 2, Γράφημα 18).
- Ο Αριθμοδείκτης Μικτά Αποτελέσματα προς Πωλήσεις Αποθεμάτων και Υπηρεσιών δείχνει ότι η μικτή απόδοση του Συνεταιρισμού σε σύγκριση με τα ακαθάριστα έσοδα του είναι σε σταθερά ποσοστά (βλ. Παράρτημα 2, Γράφημα 19).

Επιπλέον, μέσα από την χρηματοοικονομική ανάλυση του ΑΓΣ Καλαβρύτων για το έτος 2014 (βλ. κεφ. 3.1.) απορρέουν τα παρακάτω συμπεράσματα:

- Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων κατέχει εξαιρετικότατη Γενική Ρευστότητα (189,1%). Λαμβάνοντας αυτό υπόψη ο Συνεταιρισμός δεν πρέπει να αντιμετωπίζει πρόβλημα στην ομαλή κάλυψη των Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων του. Με τον τρόπο αυτό του δίνεται η δυνατότητα να ασκεί σε μεγάλο βαθμό την Πολιτική τιμών, πιστώσεων και πληρωμών που επιθυμεί.
- Αναφορικά με τον βαθμό αποτελεσματικότητας με τον οποίο τα περιουσιακά στοιχεία του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων (αποθέματα, απαιτήσεις) μετατρέπονται σε ρευστά, για το έτος 2014 ανακυκλώνει τα Αποθέματα –Εμπορεύματα

του σε Πωλήσεις ανά 152 ημέρες, ενώ εισπράττει τις Απαιτήσεις από τους πελάτες του κατά μέσο όρο σε 138 ημέρες.

- Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων πληρώνει τις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις του κατά μέσο όρο σε 168 ημέρες. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ταχύτητα Είσπραξης Απαιτήσεων είναι μικρότερη (138 ημέρες) και η Γενική Ρευστότητα είναι 189,1% απορρέει το συμπέρασμα ότι η σύντομη χρονικά πληρωμή των Υποχρεώσεων δεν πρέπει να οφείλεται σε πιέσεις των Πιστωτών του.
- Όσο αφορά την αποδοτικότητα του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων για το έτος 2014 έχει την δυνατότητα να πωλεί τα τελικά του προϊόντα με ακαθάριστο ποσοστό κέρδους ισούται με 13,9% (το οποίο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί οριακό), ενώ το Καθαρό ποσοστό κέρδους ισούται με 7,8%.
- Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων αξιοποιεί τα Ιδία Κεφάλαια (χρήματα των μετόχων) και παράγει Κέρδος σε ποσοστό 13 %. Μεγαλύτερο δηλαδή από το κόστος ευκαιρίας (μπαίνει σαν παραδοχή ότι το επιτόκιο καταθέσεων και το ρίσκο ισούται με 7%). Συμπερασματικά οι μέτοχοι ορθά εμπιστεύθηκαν τα χρήματα τους στον Συνεταιρισμό. Για την αύξηση της απόδοσης των Ιδίων Κεφαλαίων θα πρέπει να γίνει μέσα από την αύξηση της παραγωγής και της τιμής.
- Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων χρησιμοποιεί Ιδία Κεφάλαια σε ποσοστό 120% έναντι των Ξένων (Δανειακών) Κεφαλαίων.
- Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων έχει υψηλό αριθμοδείκτη 189,1% πράγμα που αποτελεί ένδειξη ότι οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις του θα μπορέσουν να εξοφληθούν από τα κεφάλαια κίνησης, στην περίπτωση που δεν υπάρξουν υπερβολικές ζημιές από την ρευστοποίηση των κυκλοφοριακών στοιχείων.
- Τέλος, ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων για το έτος 2014 αποτιμάται Λογιστικά, στο ποσό των 13181067,2€. Αυτό είναι το ποσό όπου στην περίπτωση που ο Συνεταιρισμός κλείσει θα εισπράξει τις Απαιτήσεις του, θα πληρώσει τις Υποχρεώσεις του, θα συμψηφίσει (λογιστικά) Πάγια με Ιδία Κεφάλαια και θα αποδώσει Αξία – Αμοιβή.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο ορεινός αγροτικός χώρος στην Ελλάδα, οργανώνεται οικονομικά μέσα από οργανωμένες μορφές συλλογικής και οικονομικής δράσης που στοχεύουν στην εξυπηρέτηση οικονομικών αναγκών των μελών τους, έχοντας τους Συνεταιρισμούς ως χαρακτηριστικό παράδειγμα. Στην παρούσα πτυχιακή εργασία αναλύθηκε διεξοδικά η συλλογική οικονομική δράση στον ορεινό αγροτικό χώρο της Ελλάδας, εστιάζοντας στην περιοχή των Καλαβρύτων.

Ο ορεινός αγροτικός χώρος έχει ιδιαίτερο χαρακτήρα και καλείται να αντεπεξέλθει κυρίως στην συντήρηση και την διαφύλαξη του κοινωνικού ιστού, την προστασία του πλούσιου φυσικού και πολιτισμικού ορεινού περιβάλλοντος και να αντιμετωπίσει το έντονο δημογραφικό πρόβλημα των ορεινών αγροτικών περιοχών.

Η οικονομία των ορεινών αγροτικών περιοχών στην Ελλάδα στηρίζεται κυρίως από την απασχόληση στον πρωτογενή τομέα (κτηνοτροφία και ειδικότερα αιγοπροβατοτροφία) αλλά και την εμφάνιση του τριτογενή τομέα σε περιοχές με έντονο τουριστικό ενδιαφέρον. Επίσης σε αρκετές ορεινές αγροτικές περιοχές η αιγοπροβατοτροφία συνδυάζεται με μικρές μεταποιητικές μονάδες, ώστε να αναπτυχθεί και να βελτιωθεί το ζωικό κεφάλαιο και τα παραγόμενα προϊόντα αλλά και για την προώθηση των τελικών προϊόντων προς την ευρύτερη ελληνική και διεθνή αγορά. Επίσης, συχνά στις ορεινές αγροτικές περιοχές εμφανίζεται η πολυδραστηριότητα ή πολυαπασχόληση, όπου το εισόδημα των ορεινών νοικοκυριών συμπληρώνεται με την άσκηση πολλών δραστηριοτήτων από τα μέλη του.

Επιπλέον, τα παραγόμενα προϊόντα των ορεινών αγροτικών περιοχών, λόγω της μικρής και ελεγχόμενης παραγωγής τους έχουν υψηλή ποιότητα. Τα προϊόντα προέλευσης ΠΟΠ (Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης) ή προϊόντα από συγκεκριμένη περιοχή ΠΓΕ (Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης) της Ελλάδος είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα.

Η ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων χαρακτηρίζεται ως ορεινή αγροτική περιοχή, όπου τα τελευταία χρόνια έχουν ανθίσει δραστηριότητες που έχουν άμεση σχέση με τον τουρισμό και ειδικότερα τον εναλλακτικό τουρισμό. Ο Αγροτουρισμός, ο Οικοτουρισμός, ο Αθλητικός Τουρισμός, ο Θρησκευτικός Τουρισμός, η Συλλογική και Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα δραστηριοποιούνται και αναπτύσσονται στην ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων.

Συγκεκριμένα, στην ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων η συλλογική οικονομική οργάνωση του αγροτικού χώρου επιτυγχάνεται μέσω του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού

Καλαβρύτων, από το 1963. Ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων παράγει, συσκευάζει και διαθέτει προϊόντα εξαιρετικής ποιότητας όπως είναι η βαρελίσια φέτα, κατσικίσιο τυρί, ημίσκληρο τυρί, ανθότυρο, ξηρή μυζήθρα και πρόβειο γιαούρτι. Το κορυφαίο προϊόν είναι η παραδοσιακή βαρελίσια Φέτα ΠΟΠ. Οι πρώτες ύλες γάλακτος που είναι αναγκαίες για την παραγωγή των προϊόντων του Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων συλλέγονται και προμηθεύονται κατά αποκλειστικότητα από κτηνοτρόφους και παραγωγούς της ευρύτερης περιοχής των Καλαβρύτων και των όμορων ορεινών περιοχών.

Εξετάζοντας τα κύρια προϊόντα τα οποία παράγει ο ΑΓΣ Καλαβρύτων (Φέτα (βαρελίσια και δοχείο), γίδινο τυρί και ξερή μυζήθρα) παρατηρείται ότι κατά το χρονικό διάστημα 2010-2013 υπάρχει ανοδική πορεία στην παραγωγή τους. Όμως οι προβλέψεις για το 2014-2015 δείχνουν μια μικρή μείωση της παραγωγής.

Η διάθεση των προϊόντων του ΑΓΣ Καλαβρύτων στην εγχώρια αγορά περιορίζεται αποκλειστικά με το Σούπερμαρκετ Σκλαβενίτης για το λεκανοπέδιο Αττικής και με το κατάστημα λιανικού εμπορίου στα Καλάβρυτα. Ο ΑΓΣ Καλαβρύτων έχει το περιθώριο να αναπτύξει ένα δίκτυο εγχώριων πωλήσεων προσεγγίζοντας είτε άλλες μεγάλες αλυσίδες Σούπερμαρκετ, είτε με την ανάπτυξη συνεργασιών με Καταναλωτικούς Συνεταιρισμούς ανά την Ελλάδα.

Αναλύοντας τα οικονομικά στοιχεία των Ισολογισμών του ΑΓΣ Καλαβρύτων, για την χρονική περίοδο 2010 – 2014 συμπεραίνεται ότι ο Συνεταιρισμός έχει επιτύχει τους στόχους του όπως παρουσιάζεται και από σταθερή και ανοδική πορεία του Κύκλου Εργασιών αλλά και των υπόλοιπων οικονομικών στοιχείων.

Συμπερασματικά, στο σύνολο των εξεταζόμενων αριθμοδεικτών για το έτος 2014 αρχικά παρατηρείται ότι ο Αγροτικός Γαλακτοκομικός Συνεταιρισμός Καλαβρύτων κατέχει εξαιρετικότατη Γενική Ρευστότητα. Λαμβάνοντας υπόψη αυτό ο Συνεταιρισμός δεν πρέπει να αντιμετωπίζει πρόβλημα στην ομαλή κάλυψη των Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων του. Με τον τρόπο αυτό του δίνεται η δυνατότητα να ασκεί σε μεγάλο βαθμό την πολιτική τιμών, πιστώσεων και πληρωμών που επιθυμεί.

Εν κατακλείδι, εξετάζοντας τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΑΓΣ Καλαβρύτων διαχρονικά για τα έτη 2012, 2013 και 2014 απορρέει το συμπέρασμα ότι η πορεία του Συνεταιρισμού είναι ικανοποιητική και στο σύνολο των οικονομικών στοιχείων

παρουσιάζουν σταθερή και ανοδική πορεία. Επιπρόσθετα, τα ΜΜΕ αντιμετωπίζουν θετικά τις δράσεις του ΑΓΣ Καλαβρύτων και παρουσιάζουν τόσο τα παραγόμενα προϊόντα όσο και το κοινωνικό έργο του συνεταιρισμού και την συμβολή του στην τοπική κοινωνία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αειχώρος. Κείμενα Πολεοδομίας, χωροταξίας και ανάπτυξης, τόμος 5, τεύχος 1, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Μάιος 2006, σελ 65
- ΕΣΥΕ (2001), Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών, 18 Μαρτίου 2001 (Μόνιμος Πληθυσμός), τόμος Ι, Πειραιάς 2009, σελ.14, 328
http://dlib.statistics.gr/Book/GRESYE_02_0101_00098%20.pdf
- Λουλάκης Α. (2011), Οι ορεινές περιοχές της Ελλάδας: Ορισμοί, Χαρακτηριστικά, Πολιτικές, Ερευνητική Εργασία, Φεβρουάριο 2011, σελ.16, 17, 19, 20
<http://ikee.lib.auth.gr/record/133380/files/LOULAKISsee.pdf>
- Πιτόσκα Η. (2013), «Η πολυ-δραστηριότητα στον αγροτικό χώρο, ένα εργαλείο οικονομικής επιβίωσης: η περίπτωση του Νομού Φλώρινας», Ελληνικό τμήμα της Ευρωπαϊκής και Διεθνούς εταιρείας περιφερειακής επιστήμης (RSAI, ERSA), 11^ο επιστημονικό συνέδριο, «Αγροτικής οικονομία ύπαιθρος χώρος, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, Πάτρα, 14-15 Ιουνίου 2013
http://grsa.prd.uth.gr/conf2013/87_pitoska_ersagr13.pdf
- Νάσσης Σ., Παπαναγιώτου Ε. (2010), «Πυλώνες Αειφορικής Αγροτικής Ανάπτυξης σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές», Περιοδική έκδοση τμήματος Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και φυσικών πόρων, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Απρίλιος 2010, σελ.22, 24 <http://appliedmaths2.ee.duth.gr/DasologiaTomos2.pdf>
- Κακαρούγκα Χ., Αγροτουρισμός
<http://www.touristikiekpaideysi.gr/documents/agritourism.pdf>
- Δολόγλου Ν. (2008), Τουρισμός σε ορεινές περιοχές. Προβλήματα – ανάγκες. Ολοκληρωμένη ανάπτυξη και οικοτουρισμός., ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π., Αθήνα, 10/6/2008.
<http://www.ntua.gr/MIRC/keimena/Dologlou%20-%20Mountain%20tourism.pdf>
- Χουρδάκης Α. (2013), ο Αθλητικός Τουρισμός στην Ελλάδα., ΤΕΙ Κρήτης, Ηράκλειο 2013, σελ. 6, 7-8

<http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/tour/2013/ChourdakisAndreas/attached-document-1375178091-956955-4434/ChourdakisAndreas2013.pdf>

- Αραμπατζής Γ. (2010), Θέματα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων. 2^{ος} Τόμος: Ανάπτυξη Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών., Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, 2010, σελ 76, 78, 159, 164, 177
<http://appliedmaths2.ee.duth.gr/DasologiaTomos2.pdf>
- Δασκάλου Χρ. Γεώργιος (1992), Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1992, σελ 17, 18
- Κοντογεώργος Α., Σημειώσεις 4^{ης} διάλεξης Ανοικτού μαθήματος Συνεταιριστική Οικονομία. Ενότητα 4: η Συνεταιριστική Νομοθεσία, Πανεπιστήμιο Πατρών
<https://eclass.upatras.gr/modules/units/?course=DEAPT147&id=4966>

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- <http://www.agronews.gr/news/companies/arthro/126475/geusi-apo-to-turokomeio-tis-eas-kalavruton-piran-oi-mathites-tou-manesiou/>
- http://books.eudoxus.gr/publishers/CID_821/cid_00821-0498-ABS.pdf
- <http://www.cherryland.gr/>
- https://dasarxeio.files.wordpress.com/2016/04/4384_2016.pdf
- <http://docplayer.gr/6774701-Ptyhiaki-ergasia-thema-i-exelixa-ton-synetairismon-stin-ellada-kai-oi-prooptikes-toys-foitites-dalamitra-maria-a-m-242-07.html>
- <http://docplayer.gr/6609494-Aristoteleio-panepistimio-thessalonikis-geoponiki-sholi-metaptyhiako-programma-geoponias-eidikeysi-agrotikis-oikonomias-metaptyhiaki-diatrivi.html>
- http://www.datarc.gr/wp-content/uploads/downloads/2013/12/01_prosklisi_ekdilosis_endiaferontos.pdf
- http://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy/cooperatives/european-cooperative-society/index_en.htm
- <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C126/76/616,2230/>
- http://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/ECON166/2.%20Χρηματοοικονομική%20Ανάλυση/XRHMATOIKONOMIKH_ANALYSI_PDF.pdf
- <https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/DEAPT147/6η%20Παρουσιαση%20Η%20δομη%20των%20Συνεταιρισμων.pdf>

- <https://eclass.upatras.gr/modules/units/?course=DEAPT147&id=4964>
- <http://www.kalavrita-ski.gr/component/k2/item/133-etoimoxkk>
- <http://www.kalavrytanews.com/2011/09/2011.html>
- http://www.kalavrytanews.com/p/blog-page_11.html
- <http://www.kalavritacoop.gr/>
- <http://www.kalavritacoop.gr/istoriki-anadromi>
- <http://www.kalavritacoop.gr/meli-dioikisi>
- http://www.kalavritacoop.gr/var/m_a/a6/a6a/3837/152630-new.PDF
- http://www.kalavritacoop.gr/var/m_a/a6/a6a/3837/109588-EKΘΕΣΗ%20ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ%20ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.pdf
- http://www.kalavritacoop.gr/var/m_a/a6/a6a/3837/152102-isologismo2014.pdf
- <http://kalavrita-eshop.gr/xontriki-kalavryta.html>
- <http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/agrotourism>
- <http://www.paseges.gr/el/news/Nees-ependyseis-apo-thn-EAS-Kalabrytn>
- <http://www.patrasevents.gr/article/222883-athlitiki-enosi-kalavriton-i-zoi-sinexizete>
- http://partetavouna.blogspot.gr/2010/11/blog-post_21.html
- <http://www.pde.gov.gr/gr/enimerosi/deltia-tupou/item/5604-sygxaritaria-apo-tin-perifereia-dyt-elladas-ston-agrotiko-galaktokomiko-synetairismo-kalabruton-gia-to-elliniko-sima.html>
- <http://protionline.gr/2016/02/kai-to-star-sta-kalabryta/>
- <http://www.realgreekartisan.gr/>
- www.ruraldevelopment.aua.gr/downloads/odigos_spoynon.doc
- http://www.vakakis.gr/Background/VA/4_enimerosi/Arthra/pdfs/aigoprovatotrofia2012.pdf.PDF
- https://www.youtube.com/watch?v=zdmYnkFqL_k
- <http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=X4irR37gmHM%3D&tabid=251&language=el-GR>
- http://www.xn--mxaasalcw9bde4d.gr/el_GR/c/activities

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 4. Συνοπτικός Ισολογισμός 2014

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
1. ΠΑΓΙΟ	488.1557.43
2. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	19326055.72
ΑΝΑΛΥΣΗ:	
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	9244730.71
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	8381398.47
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	1587769.96
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	24391057.19

ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
1. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	13259030.84
2. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	0
3. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	807378.36
4. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	10219167.52
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	24391057.19

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ	
ΠΩΛΗΣΕΙΣ	22158034.29
ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	19067515.61
ΜΙΚΤΑ ΚΕΡΔΗ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ)	3090518.68
ΤΟΚΟΙ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΜΕ ΜΕΣΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ (ΕΚΤΙΜΗΣΗ 7%)	368657.82
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΧΡΗΣΗΣ	500713.3
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	1720898.66

Πηγή: Ισολογισμός Αγροτικού Γαλακτοκομικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων 2014

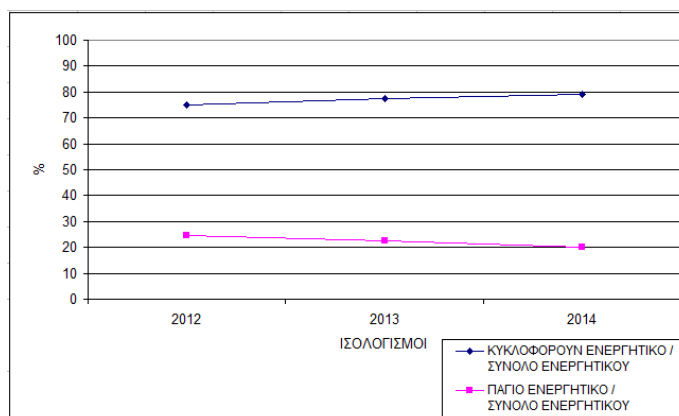
Πίνακας 5. Αποτελέσματα Χρηματοοικονομικών Δεικτών Οικονομικών Καταστάσεων 2012, 2013 και 2014

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	2012	2013	2014
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ / ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	75.08	77.32	79.23
ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ / ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	24.63	22.49	20.01
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ / ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	112.58	107.97	129.75
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ / ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	46.97	47.92	41.9
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ / ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	52.87	51.74	54.38
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ / ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	214.63	230.06	271.61
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ / ΒΡΑΧ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	159.86	161.35	189.12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ / ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	70.42	66.92	68.61
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ / ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	4.63	8.04	7.21
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ / ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	5.42	8.49	7.57
ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	12.42	15.21	13.95

Πηγή: Εκθέσεις Διαχείρισεως του Δ.Σ. του ΑΓΣ Καλαβρύτων 2013 και 2014

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2. ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

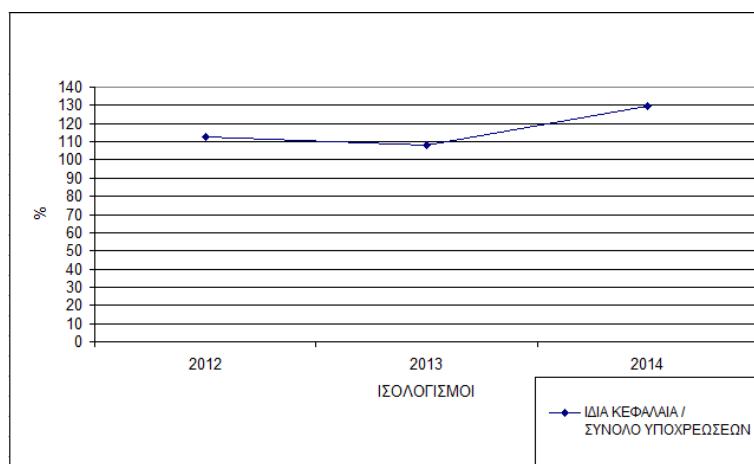
Γράφημα 11. Αριθμοδείκτες αναλογίας Κεφαλαίων που έχει διατεθεί σε Κυκλοφορούν και Πάγιο Ενεργητικό

Πηγή: Εκθέσεις Διαχειρίσεως του Δ.Σ. του ΑΓΣ Καλαβρύτων 2013 και 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

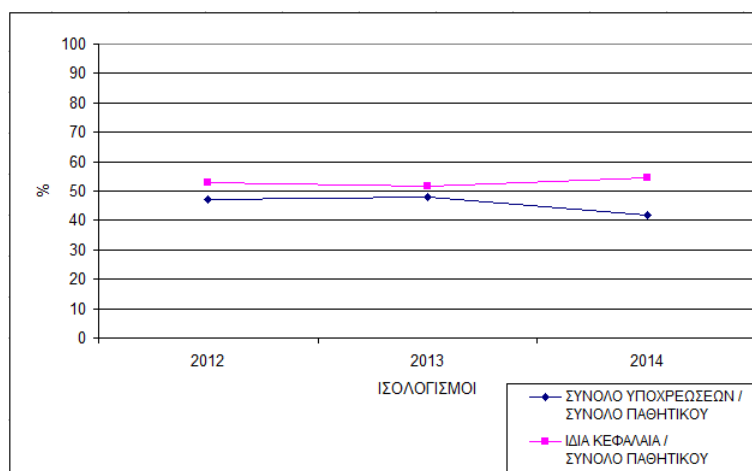
Γράφημα 12. Αριθμοδείκτης Ιδία Κεφάλαια προς Σύνολο Υποχρεώσεων

Πηγή: Εκθέσεις Διαχειρίσεως του Δ.Σ. του ΑΓΣ Καλαβρύτων 2013 και 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

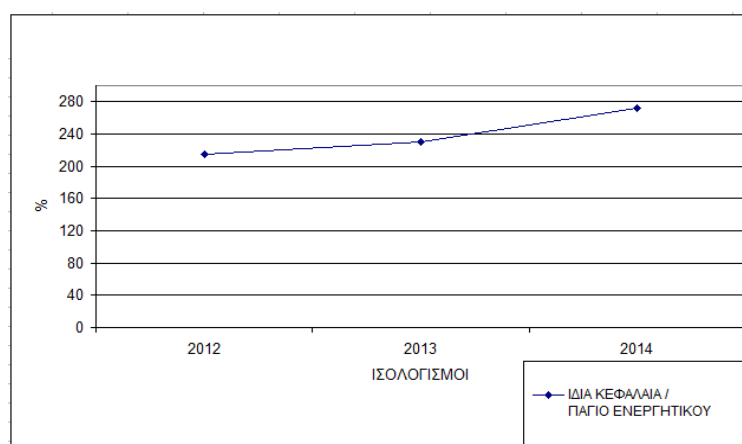
Γράφημα 13. Αριθμοδείκτες Οικονομικής Εξάρτησης του Συνεταιρισμού

Πηγή: Εκθέσεις Διαχείρισεως του Δ.Σ. του ΑΓΣ Καλαβρύτων 2013 και 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

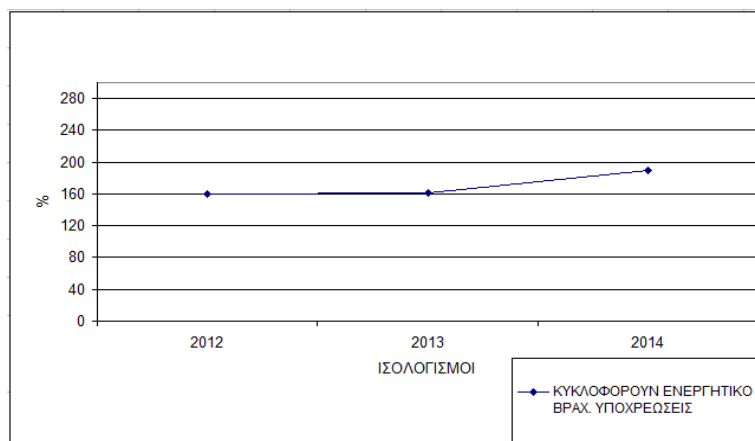
Γράφημα 14. Αριθμοδείκτης Ιδία Κεφάλαια προς Πάγιο Ενεργητικό

Πηγή: Εκθέσεις Διαχείρισεως του Δ.Σ. του ΑΓΣ Καλαβρύτων 2013 και 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

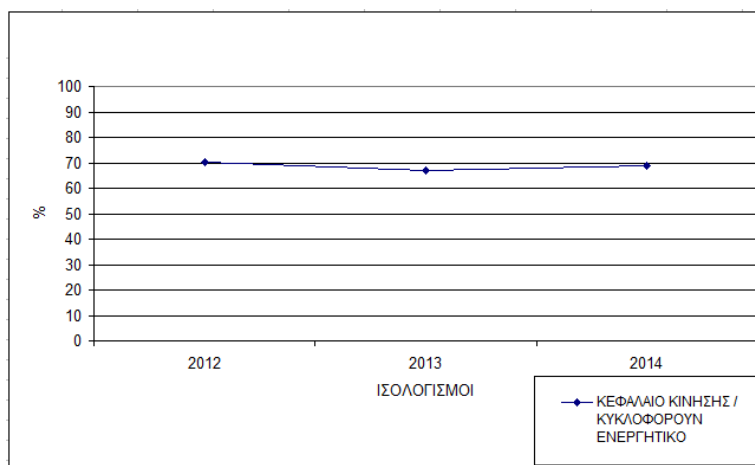
Γράφημα 15. Αριθμοδείκτης Κεφαλαίου Κίνησης προς Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Πηγή: Εκθέσεις Διαχειρίσεως του Δ.Σ. του ΑΓΣ Καλαβρύτων 2013 και 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

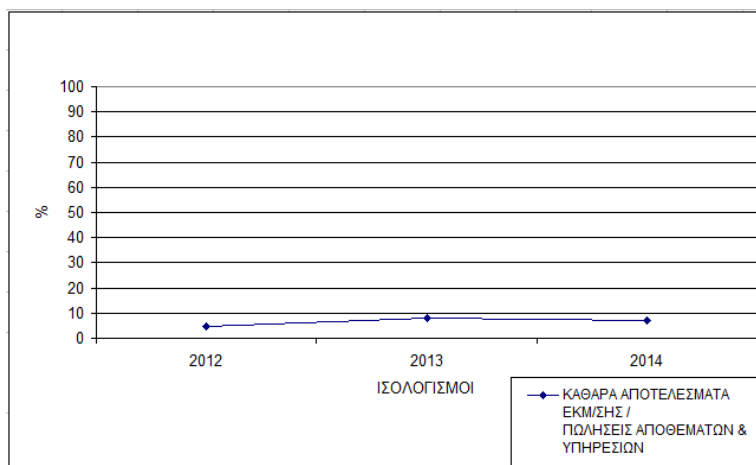
Γράφημα 16. Αριθμοδείκτης Κεφάλαιο Κίνησης προς Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Πηγή: Εκθέσεις Διαχειρίσεως του Δ.Σ. του ΑΓΣ Καλαβρύτων 2013 και 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

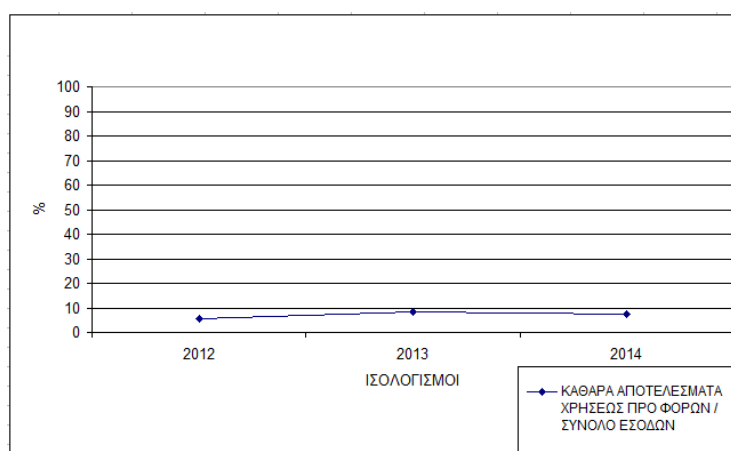
Γράφημα 17. Αριθμοδείκτης Καθαρά Αποτελέσματα Εκμ/σης προς Πωλήσεις Αποθεμάτων & Υπηρεσιών

Πηγή: Εκθέσεις Διαχείρισεως του Δ.Σ. του ΑΓΣ Καλαβρύτων 2013 και 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

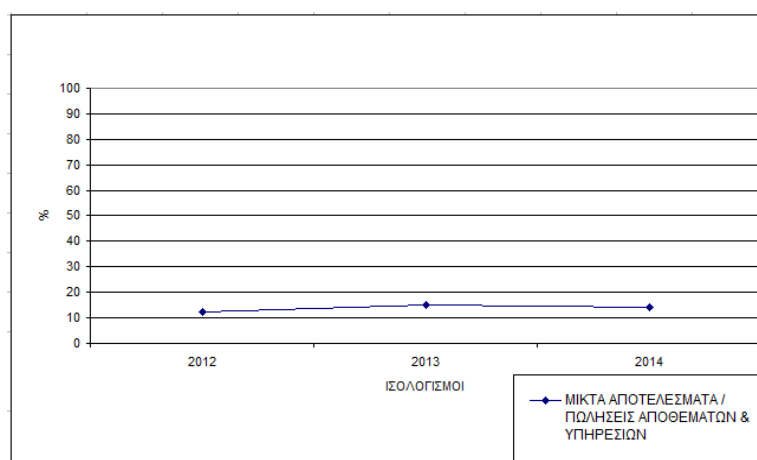
Γράφημα 18. Αριθμοδείκτης Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσεως Προ Φόρων προς Σύνολο Εσόδων

Πηγή: Εκθέσεις Διαχείρισεως του Δ.Σ. του ΑΓΣ Καλαβρύτων 2013 και 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος

Γράφημα 19. Αριθμοδείκτης Μικτά Αποτελέσματα προς Πωλήσεις Αποθεμάτων και Υπηρεσιών

Πηγή: Εκθέσεις Διαχείρισεως του Δ.Σ. του ΑΓΣ Καλαβρύτων 2013 και 2014

Επεξεργασία Δεδομένων: Νούσης Δημήτριος